

Η

ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ (Α.Ε.Π.Π.)

7ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της την 30^η Απριλίου 2020 με την εξής σύνθεση: Μιχάλης Σειραδάκης - Πρόεδρος, Χρυσάνθη Ζαράρη - Εισηγήτρια και Χρυσάνθη Χαραλαμποπούλου, Μέλη.

Για να εξετάσει την από 23.03.2020 με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) ΑΕΠΠ 363/24.03.2020 Προδικαστική Προσφυγή του οικονομικού φορέα με την επωνυμία « .....» και το διακριτικό τίτλο «.....» (εφεξής προσφεύγων), που εδρεύει στην ....., επί της ..... αρ. ...., ..., όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Κατά του ..... « .....», που ανήκει στην ....., όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Με την υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή ο προσφεύγων αιτείται να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη υπ' αριθ. 7/θέμα 4 από 11-3-2020 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής, το εγκριθέν μ' αυτήν πρακτικό, υπ' αριθ. πρωτ. ....../10-3-2020 της Επιτροπής διενέργειας της επίμαχης διαπραγμάτευσης, που αφορά στην αξιολόγηση των οικονομικών προσφορών των συμμετεχόντων, καθώς επίσης και κάθε άλλη συναφής πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας Αρχής, κατά το μέρος που αποφασίσθηκε η αποδοχή της οικονομικής προσφοράς της εταιρίας « .....» και η ανάδειξή της ως προσωρινής αναδόχου, στο πλαίσιο της με αρ. ....../2019 ανακοίνωσης - πρόσκλησης Διενέργειας Διαδικασίας Διαπραγμάτευσης για την ανάδειξη αναδόχου Καθαριότητας όλων των χώρων του Νοσοκομείου και του Ξενώνα ....., για τρεις (3) μήνες, με κριτήριο κατακύρωσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής, προϋπολογισμού έως 207.274,68€ με ΦΠΑ.

Η συζήτηση άρχισε αφού άκουσε την Εισηγήτρια Χρυσάνθη Γ. Ζαράρη

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή για την άσκηση της υπό εξέταση προδικαστικής προσφυγής έχει καταβληθεί e-παράβολο ύψους 836,00 ευρώ (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο αυτόματης δέσμευσης με κωδικό ....., εκτύπωση ηλεκτρονικής συναλλαγής που αφορά στην πληρωμή του εν λόγω παραβόλου δια μέσου της ..... ημερομηνίας 23.03.2020 και εκτύπωση από τη ΓΓΠΣ περί αυτόματης δέσμευσης του ως άνω παραβόλου).

2. Επειδή, η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή ασκείται στο πλαίσιο της με αρ. πρωτ. ....../2019 ανακοίνωσης – πρόσκλησης της αναθέτουσας αρχής περί Διενέργειας Διαδικασίας Διαπραγμάτευσης για την ανάδειξη αναδόχου Καθαριότητας όλων των χώρων του Νοσοκομείου και του Ξενώνα ....., για τρεις (3) μήνες, με κριτήριο κατακύρωσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής, προϋπολογισμού έως 167.157,00€ πλέον ΦΠΑ, ήτοι 207.274,68€ με ΦΠΑ (CPV .....). Σημειώνεται ότι στην ως άνω πρόσκληση (σελ. 18) αναγράφεται ότι, η σύμβαση που θα προκύψει από τη διαδικασία της διαπραγμάτευσης θα διακοπεί άμεσα μετά την έκδοση δικαστικής απόφασης επί της αιτήσεως ακυρώσεως που εκκρεμεί στο ..... με ημερομηνία δικασίμου 09-04-2020 (σύμφωνα με απόφαση του 3ου Ακυρωτικού Τμήματος) κατά της υπ' αριθ. πρωτ. 12552/21-06-2018 απόφασης Διοικήτριας και της υπ' αριθ. πρωτ. 14978/27-07-2018 τροποποιητικής απόφασης σύμφωνα με την υπ' αριθμ' πρωτ. ....../06-08-2018 προσωρινή διαταγή, χωρίς δικαίωμα για αποζημίωση του αναδόχου καθώς και στην περίπτωση που θα προκύψει σύμβαση από οποιαδήποτε άλλη διαγωνιστική διαδικασία (ανοικτός άνω των ορίων διαγωνισμός αναδόχου υπηρεσιών καθαρισμού κτιρίων αρ. διακ. ....).

3. Επειδή, σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου η πρόσκληση καταχωρήθηκε στο Κεντρικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ) ΑΔΑΜ: ..... καθώς και στη διαδικτυακή πύλη του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ όπου έλαβε αύξοντα αριθμό ΕΣΗΔΗΣ .....

4. Επειδή, η διαδικασία που προκήρυξε η αναθέτουσα αρχή ως εκ του αντικειμένου της, της προϋπολογισθείσας αξίας και του χρόνου εκκίνησης της διαδικασίας, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου IV του ν. 4412/2016, σύμφωνα με το άρθρο 345 του ν. 4412/2016.

5. Επειδή, η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή: α) έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα καθόσον κατατέθηκε στις 23.03.2020 στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, δοθείσας της κοινοποίησης της προσβαλλόμενης στις 13.03.2020, β) ασκήθηκε με τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Ι του π.δ 39/2017 και γ) είναι νομίμως υπογεγραμμένη σύμφωνα με τις διατάξεις του Βιβλίου IV του Ν. 4412/2016 και του ΠΔ 39/2017.

6. Επειδή, με την με αρ. ..../24.03.2020 Πράξη του Προέδρου του 7^{ου} Κλιμακίου, ορίσθηκε Εισηγητής και ημερομηνία συζήτησης της υπό εξέταση προδικαστικής προσφυγής και κλήθηκε η αναθέτουσα αρχή να υποβάλει τις απόψεις της.

7. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή προέβη, στις 27.03.2020 σε κοινοποίηση της υπό εξέταση προδικαστικής προσφυγής και απέστειλε στην ΑΕΠΠ τις από 31.03.2020 απόψεις της.

8. Επειδή, ο προσφεύγων, ως προσφέρων του οποίου η προσφορά κρίθηκε αποδεκτή, θεμελιώνει προφανές έννομο συμφέρον για την άσκηση προδικαστικής προσφυγής κατά της επίμαχης απόφασης, ως προς το μέρος που αφορά στην αποδοχή της προσφοράς έτερων προσφερόντων και εν προκειμένω στη ζημία του από τυχόν παράνομη συμμετοχή τρίτων στον διαγωνισμό και στο επιδιωκόμενο όφελος από την απόρριψη της προσφοράς

του (βλ. ΕΑ ΣΤΕ 1216/2006, πρβλ ΕΑ ΣΤΕ 512/2002, 517/2001), επιδιώκοντας ευλόγως να του ανατεθεί η συγκεκριμένη σύμβαση.

9. Επειδή, σε συνέχεια των ανωτέρω, η ως άνω προσφυγή νομίμως και παραδεκτως εισάγονται ενώπιον του 7^{ου} Κλιμακίου της ΑΕΠΠ, σύμφωνα με τις διατάξεις του Βιβλίου ΙV του ν. 4412/2016 και του Π.Δ/τος 39/2017.

10. Επειδή, ο προσφεύγων είχε ασκήσει κατά της υπό στοιχείο 2 της παρούσας πρόσκλησης, στην οποία συμμετέχει με επιφύλαξη, την από 13.01.2020 προδικαστική προσφυγή (Γ.Α.Κ. Α.Ε.Π.Π. 33/14-1-2020), προβάλλοντας αιτιάσεις ως προς το ύψος της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης συνολικά αλλά και ειδικά ως προς το ύψος του ελάχιστου νόμιμου εργοδοτικού κόστους που απαιτείται για την εκτέλεση της σύμβασης και του ποσοστού των νόμιμων κρατήσεων, ισχυριζόμενος ότι λόγω μη επάρκειας του προϋπολογισμού της καθίσταται αδύνατη η υποβολή προσφοράς. Η ως άνω προδικαστική προσφυγή του απορρίφθηκε, με την με αρ. 229/27-2-2020 απόφαση της Α.Ε.Π.Π. (7ου Κλιμακίου). Ειδικότερα, στην ως άνω Απόφαση ΑΕΠΠ ρητά αναφέρεται ότι *«Εν προκειμένω, στους οικείους πίνακες υπολογισμού της αναθέτουσας αρχής, αντιστοιχίζονται μία προς μία οι βάρδιες ανά εργαζομένους ίδιων ωρών απασχόλησης ανά βάρδια και πολλαπλασιάζονται με το νόμιμο κατώτατο ωρομίσθιο για τις καθημερινές, προσαυξημένο στις περιπτώσεις νυχτερινών, Κυριακών και αργιών, περαιτέρω στις εργοδοτικές εισφορές έχουν υπολογισθεί και τα βαρέα και ανθυγιεινά στα οποία υπάγονται οι απασχολούμενοι στην καθαριότητα νοσοκομείων, τα επιδόματα δώρων Χριστουγέννων, Πάσχα, αδείας, τα κόστη αντικατάστασης, ήτοι οι υπολογισμοί εδράζονται στις παραμέτρους που συνθέτουν το εργατικό κόστος και τις εργοδοτικές εισφορές (βλ. σκέψη 32 της ως άνω απόφασης ΑΕΠΠ),... «η μέθοδος υπολογισμού του εργατικού κόστους απασχολούμενων στην καθαριότητα δια της αναγωγής των συνολικών απαιτούμενων ωρών καθαρισμού σε εργαζομένους «πλήρους απασχόλησης επί 8ωρου βάσεως», ουδόλως τεκμηριώνεται από τον προσφεύγοντα, ούτε όμως ισχυρίζεται ως προς τη βάση των υπολογισμών του, ότι είναι η μόνη νόμιμη μέθοδος, παρά*

μόνο το εκλαμβάνει ως δεδομένο, ούτε προκύπτει σχετική ρητή υποχρέωση από τη διακήρυξη. Άλλωστε, ενώ σε σχετικό πίνακα που περιλαμβάνει στην προσφυγή του και παρατίθεται αυτούσιος στην παρούσα, παραπέμπει στο νομικό πλαίσιο που διέπει τους οικείους υπολογισμούς του, στο πεδίο που αφορά την ως άνω αναγωγή, ουδέν αναφέρει, σχετικό ή μη, προς τεκμηρίωση των ισχυρισμών του. Επομένως, οι ισχυρισμοί του προσφεύγοντος περί του ότι ο προϋπολογισμός της επίμαχης πρόσκλησης δεν καλύπτει ούτε τα κατώτατα νόμιμα εργατικά κόστη, κρίνονται απορριπτέοι ως αναπόδεικτοι. Σημειώνεται επίσης, ότι κατά τους ισχυρισμούς της αναθέτουσας αρχής με τις οικείες απόψεις της, οι οποίοι δεν αντικρούστηκαν από τον προσφεύγοντα, ο προϋπολογισμός της επίμαχης πρόσκλησης διαμορφώθηκε βάση της οικονομικής προσφοράς που υπέβαλε ο προσφεύγων στην προηγούμενη διαπραγμάτευση (Διακ .....), και κατέστη ανάδοχος αυτής με μηνιαίο κόστος 69.091,56€ (με ΦΠΑ) και κόστος τριμήνου 207.274,68€ (με ΦΠΑ), όπως ακριβώς και στην επίμαχη πρόσκληση, το δε φυσικό αντικείμενο αμφοτέρων των προσκλήσεων είναι το ίδιο, όπως επιβεβαίωσε η αναθέτουσα αρχή». Αναφορικά με το ύψος των νομίμων κρατήσεων (βλ. σκέψη 33 της ως άνω απόφασης ΑΕΠΠ), το οποίο ισχυριζόταν ότι υπολείπεται του νομίμου, ομοίως κρίθηκαν απορριπτέοι με την αιτιολογία ότι «Επομένως, εναργώς προκύπτει από τη γραμματική ερμηνεία των όρων της διακήρυξης ότι περιλαμβάνεται το σύνολο των νομίμων κρατήσεων που ισχύουν για οποιαδήποτε σύμβαση και επιπλέον οι ως άνω κρατήσεις». Ο προσφεύγων άσκησε ενώπιον του ..... την από 9-3-2020 και με αριθμό κατάθεσης ...../9-3-2020 αίτηση αναστολής, κατά της με αρ. 229/2020 Απόφασης ΑΕΠΠ με ορισθείσα ημερομηνία εκδίκασης την 6-4-2020 η οποία εκκρεμεί (βλ. σελ. 4 της προσφυγής του), σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου.

Στη συνέχεια, κατά την αξιολόγηση των κατατεθεισών προσφορών, εκ μέρους συνολικά τριών οικονομικών φορέων, το Διοικητικό Συμβούλιο της αναθέτουσας αρχής εξέδωσε την προσβαλλόμενη κατ' αποδοχή εισήγησης της Επιτροπής διενέργειας της διαπραγμάτευσης, όπως αυτή διατυπώνεται στο

υπ' αριθ. πρωτ. ....../10-3-2020 πρακτικό της, που αφορά στην αξιολόγηση των οικονομικών προσφορών των συμμετεχόντων. Συγκεκριμένα ο οικονομικός φορέας: 1. .... προσέφερε συνολική τιμή ύψους 167.010,00€, 2. .... προσέφερε συνολική τιμή ύψους 167.133,99€ και 3. Ο προσφεύγων προσέφερε συνολική τιμή ύψους 221.042,40. Εν προκειμένω, η Επιτροπή πρότεινε και έγιναν δεκτά με την προσβαλλόμενη, τόσο η απόρριψη της μειοδότης εταιρείας ....., καθώς δεν έχουν υπολογιστεί σωστά τα τετραγωνικά μέτρα ανά άτομο όσο η αποδοχή των προσφορών του προσφεύγοντος και της εταιρείας ..... και η πρόκριση της τελευταίας στο επόμενο στάδιο, δηλαδή της προσκόμισης των δικαιολογητικών κατακύρωσης.

11. Επειδή, ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση της αναθέτουσας αρχής είναι νομικά πλημμελής και πρέπει να ακυρωθεί, ως εκδοθείσα άνευ νομίμου αιτιολογίας και κατά παράβαση κατ' ουσίαν διάταξης νόμου ή, πάντως, κατά πλάνη περί τα πράγματα, κατά το μέρος που έγινε δεκτή η οικονομική προσφορά με την οποία συμμετέχει η εταιρία « .....» και αποφασίσθηκε η ανάδειξή της ως προσωρινής αναδόχου. Εν προκειμένω, ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι η οικονομική προσφορά από την εταιρία « .....» υπολείπεται του ελάχιστου νόμιμου εργοδοτικού κόστους, παραθέτει τις διατάξεις της διακήρυξης που αφορούν στις τεχνικές προδιαγραφές, άρθρο 1 Υποχρεώσεις του αναδόχου, άρθρο 3. Προσωπικό του αναδόχου, περιλαμβανόμενων των διατάξεων που αφορούν στην κατανομή υπαλλήλων καθαριότητας ανά βάρδια, στη συνέχεια παραθέτει τα άρθρα 18, 130 και 88 του ν. 4412/2016 και ισχυρίζεται αυτολεξεί τα κάτωθι: *«Ενόψει των ως άνω όρων της διακήρυξης και των συναφών διατάξεων του Ν. 4412/2016, και σε απόλυτη συσχέτιση προς αυτούς, επισημαίνεται ότι, όπως έχει κριθεί συναφώς από τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας και των Διοικητικών Εφετείων, σύμφωνα με την αρχή της νομιμότητας, που διέπει το σύνολο της διοικητικής δράσης, κάθε διακήρυξη δημόσιου διαγωνισμού πρέπει, ακόμη και αν ελλείπει σχετική ρήτρα, να ερμηνεύεται ως επιβάλλουσα στους*

διαγωνιζόμενους να τηρούν, κατά τη διαμόρφωση της προσφοράς τους, τις κείμενες διατάξεις, μεταξύ των οποίων προέχουσα θέση έχουν οι διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας περί της κατώτερης νόμιμης αμοιβής της εργασίας και της νομοθεσίας περί κοινωνικής ασφάλισης. Αντίθετη εκδοχή, σύμφωνα με την οποία, ελλείψει σχετικής ρήτηρας στη διακήρυξη, οι διαγωνιζόμενοι θα μπορούσαν να διαμορφώνουν την προσφορά τους και κάτω του ελάχιστου, κατά το νόμο, εργατικού κόστους, ο δε έλεγχος του στοιχείου αυτού δε θα γινόταν κατά την κατάθεση των προσφορών, αλλά μετά τη σύναψη της σχετικής σύμβασης, δεν παραβιάζει μόνον την αρχή της νομιμότητας της διοικητικής δράσης, αλλά δημιουργεί συνθήκες αθέμιτου ανταγωνισμού και προσκρούει, για το λόγο αυτό και στις αρχές της ισότητας των διαγωνιζομένων και της διαφάνειας της διαδικασίας (ΕΑΣΤΕ 840/2008, 791/2008), αφού οδηγεί σε μειονεκτική θέση τους καλόπιστους διαγωνιζόμενους, οι οποίοι διαμορφώνουν την προσφορά τους σεβόμενοι τις απαιτήσεις του νόμου και της διακήρυξης, ως προς ό,τι αφορά τους όρους αμοιβής και ασφάλισης του απασχολούμενου προσωπικού. Πράγματι, όπως έχει γίνει δεκτό και από το Ελεγκτικό Συνέδριο, η υποβολή ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς, εφόσον δεν αιτιολογείται επαρκώς, νοθεύει τον ανταγωνισμό και πλήττει την αρχή της ισότητας των συμμετεχόντων στους δημόσιους διαγωνισμούς, καθώς με τον τρόπο αυτό αποκλείονται οι λοιποί συμμετέχοντες κατά το στάδιο της οικονομικής αξιολόγησης από τον διαγωνιζόμενο εκείνο, ο οποίος προσφέρει τις υπηρεσίες του αντί ασυνήθιστα χαμηλού τιμήματος, αναφορικά με τα κρατούντα στην αγορά για το οικείο είδος υπηρεσιών. Επίσης, η υποβολή της προσφοράς αυτής δύναται να πλήξει και το δημόσιο συμφέρον, στο μέτρο που ο ανάδοχος που έχει υποβάλει ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά και έχει επιτύχει την υπέρ αυτού κατακύρωση του αποτελέσματος του διαγωνισμού, ενδέχεται, κατά λογική ακολουθία, να επιχειρήσει κατά την εκτέλεση των υπηρεσιών να καλύψει τη ζημία που υφίσταται λόγω του ασυνήθιστα χαμηλού τιμήματος που λαμβάνει, με μείωση της ποιότητας ή και της ποσότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών (βλ. πράξη 240/2007 VI Τμ. Ε.Σ.). Έχει επίσης κριθεί σχετικά ότι είναι απορριπτέα, ως προφανώς ζημιολόγος, οικονομική προσφορά η οποία υπολείπεται του

ελάχιστου κόστους μισθοδοσίας του προσωπικού που θα απασχοληθεί με την παροχή των ζητούμενων υπηρεσιών, όπως το κόστος αυτό προσδιορίζεται από την ισχύουσα νομοθεσία και τις συναφείς συλλογικές συμβάσεις εργασίας, με βάση τις οποίες πρέπει να ερμηνεύεται η διακήρυξη του διαγωνισμού (ΕΑΣΤΕ 135/2011, 136/2011, 1122/2010, 1255/2009, βλ. και ΕΑΣΤΕ 1344/2008, 1090/2006, πρβλ. ΣΤΕ 4058/2001, 805/2001). Υπ' αυτή την έννοια, δεν μπορεί να υποβληθεί παραδεκτή προσφορά από διαγωνιζόμενο, εφόσον, κατά το οικονομικό της σκέλος, δεν έχουν ληφθεί υπόψη, κατά τον υπολογισμό του ελάχιστου κόστους παροχής των ζητούμενων υπηρεσιών, οι αμοιβές του προσωπικού, όπως αυτές ίσχυαν κατά το χρόνο λήξης της προθεσμίας υποβολής των προσφορών, με βάση την οικεία συλλογική σύμβαση εργασίας (πρβλ. ΕΑΣΤΕ 134/2011, 873/2010, 628/2010). Συνεπώς, η ελάχιστη αφετηρία για τον υπολογισμό της προσφερόμενης τιμής δεν μπορεί να υπολείπεται του ελάχιστου νόμιμου εργοδοτικού κόστους, όπως αυτό διαμορφώνεται με την εν λόγω συλλογική ρύθμιση και τις λοιπές εφαρμοστέες διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας. β. Όπως γίνεται δεκτό, ο απαιτούμενος από τους ανωτέρω παρατεθέντες όρους της διακήρυξης, αλλά και τις διατάξεις του άρθρου 68 παρ. 1 του Ν. 3863/2010, υπολογισμός, στις προσφορές των διαγωνιζομένων, ενός εύλογου ποσοστού διοικητικού κόστους παροχής των υπηρεσιών τους, του κόστους των αναλωσίμων, των εργαλείων, μηχανημάτων κ.λπ., καθώς και των νόμιμων κρατήσεων, αποσκοπεί στην αναλυτική περιγραφή του κόστους παροχής των εργασιών, ούτως ώστε να είναι ελέγξιμο το ύψος της οικονομικής προσφοράς σε σχέση με το αντικείμενο της υπηρεσίας. Έτσι, σύμφωνα με τη νομολογία της Επιτροπής Αναστολών του ΣΤΕ, στο εργοδοτικό κόστος «... προστίθεται υποχρεωτικά και το αναγκαίο επιπλέον κόστος παροχής της υπηρεσίας .... τούτο δε ευλόγως ώστε να αποτρέπεται αφενός η έμμεση καταστρατήγηση της επί ποινή αποκλεισμού ... υποχρέωσης του αναδόχου να προσφέρει τιμή, η οποία καλύπτει πραγματικά και όχι πλασματικά το κόστος των αμοιβών και της ασφάλισης του προσωπικού και αφετέρου της επίσης επί ποινή αποκλεισμού τιθέμενης υποχρέωσής του να μην εφαρμόζει πολιτική τιμών κάτω του πραγματικού κόστους...» (ΕΑΣΤΕ 1255/2009). Τούτο, διότι,

«...η οικονομική προσφορά διαγωνιζόμενου δεν μπορεί, κατά κοινή αντίληψη, να συντίθεται μόνο από το κόστος της μισθοδοσίας του προσωπικού που θα απασχοληθεί στην παροχή των ένδικων υπηρεσιών φύλαξης, αλλά θα πρέπει να περιλαμβάνει και το λειτουργικό (διοικητικό) κόστος, καθώς επίσης και να καταλείπει και κάποιο περιθώριο κέρδους, ώστε να μη θέτει σε κίνδυνο την εκτέλεση της σχετικής σύμβασης...» (ΕΑΣΤΕ 328/2013 βλ. και ΕΑΣΤΕ 675/2002, 272/2008, 257/2009, 1262/2009, 1297/2009, 1299/2009, 970/2010, 187/2013 κ.ά.). Τέλος, όπως ήδη αναφέρθηκε, για την διαμόρφωση της οικονομικής προσφοράς λαμβάνονται υπόψη και συμπεριλαμβάνονται σ' αυτήν οι νόμιμες κρατήσεις, με τις οποίες βαρύνεται ο ανάδοχος (βλ. μεταξύ άλλων ΕΑΣΤΕ 327/2010, 1257/2009, 1069/2009, 840/2008 κ.ά.). Επομένως, μετά την αφαίρεση των νόμιμων κρατήσεων (αλλά και των λοιπών στοιχείων κόστους που συνυπολογίζονται για τη διαμόρφωση της προσφοράς, όπως εξοπλισμός, αναλώσιμα, είδη ατομικής υγιεινής, κόστος εγγυητικών επιστολών κ.λπ.), το εναπομένον ποσό της οικονομικής προσφοράς του υποψηφίου πρέπει να είναι ικανό να καλύψει το ελάχιστο απαιτούμενο εργοδοτικό κόστος. Συνεπώς, όπως γίνεται αντιληπτό από τα προεκτεθέντα, προκειμένου ο ανάδοχος να έχει τη δυνατότητα να εκπληρώσει τις αναφερόμενες πιο πάνω υποχρεώσεις του και, φυσικά, να καλύψει το λειτουργικό κόστος παροχής των υπηρεσιών καθαριότητας, αλλά και να αποκομίσει ένα εύλογο κέρδος, θα πρέπει η οικονομική του προσφορά να είναι τέτοιου ύψους, ώστε, συνεκτιμωμένων των ανωτέρω στοιχείων, να επιτρέπει τη σύναψη σύμβασης η οποία θα καλύπτει το κόστος παροχής των ζητούμενων υπηρεσιών και επομένως δε θα αποβαίνει οικονομικώς επιζήμια για τον ανάδοχο, δεδομένου ότι αυτός, σε αντίθετη περίπτωση, δεν αποκλείεται να επιχειρήσει, κατά την εκτέλεση των υπηρεσιών, να καλύψει τη ζημία που υφίσταται λόγω του ασυνήθιστα χαμηλού τιμήματος που λαμβάνει, με μείωση της ποιότητας ή και της ποσότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών (βλ. πράξη 240/2007 VI Τμ. Ε.Σ.). γ. Επίσης, όπως συναφώς γίνεται δεκτό (βλ. σχετικώς και τα οριζόμενα στο άρθρο 88 του Ν. 4412/2016), όταν, στο πλαίσιο της διαδικασίας ανάδειξης αναδόχου για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών, υποβληθούν προσφορές που φαίνονται

ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με τις προς ανάθεση υπηρεσίες, η αναθέτουσα Αρχή προκειμένου να εκτιμήσει τη σοβαρότητα και την αξιοπιστία των προσφορών αυτών και, ως εκ τούτου, να διασφαλίσει την εκτέλεση της σύμβασης, σε περίπτωση κατακύρωσης του αποτελέσματος του διαγωνισμού με την προσφερόμενη, ασυνήθιστα χαμηλή τιμή, ζητά εγγράφως τις διευκρινίσεις που θεωρεί χρήσιμες σε σχέση με τα στοιχεία της προσφοράς και προβαίνει στην επαλήθευσή τους (βλ. Ε.Σ. αποφ. VI Τμ. 48/2005, 49/2005, 50/2005, ΣτΕ 805/2001, πρβλ. ΕΑΣΤΕ 187/2008, ΔΕΚ, αποφάσεις της 15ης Μαΐου 2008 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-147/06 και C-148/06, της 10ης Φεβρουαρίου 1982 στην υπόθεση 76/81, της 22ας Ιουνίου 1989 στην υπόθεση 103/88 κ.α.). Ως ασυνήθιστα δε χαμηλή προσφορά νοείται η προσφορά όχι μόνο με βάση το συνολικό κόστος της, αλλά και όταν επιμέρους κόστη αυτής παρίστανται ιδιαίτερα χαμηλά σε σχέση με ζητούμενα από τη διακήρυξη είδη ή υπηρεσίες (πρβλ. Αποφ. ΠΕΚ της 25-2-2003, Renco SpA κατά Συμβουλίου της Ε.Ε, T-4/2001) και η οποία περαιτέρω δημιουργεί αμφιβολίες στην αναθέτουσα Αρχή σχετικά με τη δυνατότητα εκτέλεσης του συμβατικού αντικειμένου (Ε.Σ. απόφ. VI Τμ. 40/2005). Μάλιστα, όπως επισημαίνεται σχετικά, η υποχρέωση να δικαιολογηθεί το αναφερόμενο στην προσφορά κόστος, είναι περισσότερο έντονη όταν είναι μηδενικό ή προσδιορίζεται σε τέτοιο ύψος που κατ' ουσίαν εξομοιώνεται προς μηδενικό (ΣτΕ 3439/2014). Τέλος, όπως παγίως γίνεται δεκτό, η μη προσήκουσα συμπλήρωση ουσιώδους στοιχείου της οικονομικής προσφοράς διαγωνιζομένου, δηλαδή στοιχείου με θεμελιώδη σημασία για τη διαμόρφωση και περαιτέρω αξιολόγηση της οικονομικής προσφοράς, δεν μπορεί να μεταβληθεί (διορθωθεί) από τη Διοίκηση ή το διαγωνιζόμενο, διότι η μεταβολή αυτή θα συνιστούσε αλλοίωση της προσφοράς ως προς ουσιώδες στοιχείο της και θα παραβίαζε την αρχή της τυπικότητας των δημοσίων διαγωνισμών, η οποία έχει ως σκοπό την εξασφάλιση της διαφάνειας και της ισότητας των διαγωνιζομένων, συνακόλουθα δε, θα αλλοίωνε τους όρους του ανταγωνισμού, (βλ. σχετικώς Απ. Γέροντα, Δίκαιο Δημοσίων Έργων, σελ. 424 επ., ΕΑΣΤΕ 351/2005, 877/2006, συναφώς ΔΕΕ, αποφάσεις της 22-6-1993, C – 243/1989, της 25-4-1996, C – 87/1994). Συνεπώς, επιμέρους οικονομικό

μέγεθος της προσφοράς που υπολείπεται του νομίμου, δεν μπορεί να αναπληρωθεί από άλλα στοιχεία της οικονομικής προσφοράς, διότι τούτο θα συνιστούσε ανεπίτρεπτη τροποποίησή της. δ. Περαιτέρω, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1 του Β.Δ 16/18.7.20, καθώς και του Β.Δ 24.7./21.8.20, εργάτης θεωρείται ο μισθωτός, ο οποίος κατά κύριο λόγο παρέχει σωματική εργασία. Στην εργατική νομοθεσία οι εργάτες αποκαλούνται πολλές φορές και εργατοτεχνίτες. Ο τελευταίος αυτός όρος υποδηλώνει ειδικευμένους εργάτες, που εξακολουθούν, όμως, να διατηρούν την ιδιότητα του εργάτη. Αντίθετα, σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν. 2655/1953, υπάλληλος (ιδιωτικός) θεωρείται ο μισθωτός, ο οποίος παρέχει κατά κύριο λόγο μη σωματική εργασία, δηλαδή πνευματική. Είναι κοινώς αποδεκτό ότι οι καθαριστές παρέχουν χειρωνακτική και σωματική εργασία. Συνεπώς, σύμφωνα με την υπ' αριθ. οικ. 4241/127/30-1-2019 απόφαση της Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης «Καθορισμός κατώτατου μισθού και κατώτατου ημερομισθίου για τους υπαλλήλους και τους εργατοτεχνίτες όλης της χώρας» (Φ.Ε.Κ. Β' 173/30-1-2019), το κόστος απασχόλησης αυτών πρέπει να διαμορφώνεται σύμφωνα με τη νομοθεσία και την εκάστοτε εφαρμοστέα Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας ή άλλη συλλογική ρύθμιση για εργατοτεχνίτες που αμείβονται με ημερομίσθιο, το οποίο έχει οριστεί σε 29,04 ευρώ ημερησίως. Εξάλλου, με βάση το ελάχιστο νόμιμο ποσό του ημερομισθίου, οι αποδοχές του εργατοτεχνίτη αντιστοιχούν σε 755,04 ευρώ μηνιαίως (29,04 € * 26 ημέρες πληρωμής = 755,04€ / μήνα). Επιπλέον, οι καθαριστές σε νοσηλευτικά ιδρύματα περιλαμβάνονται στον Κανονισμό Βαρέων και Ανθυγιεινών Επαγγελματιών (ΚΒΑΕ). ε. Στην προκείμενη περίπτωση, όπως αναλυτικά εκθέτουμε κατωτέρω, η οικονομική προσφορά της εταιρίας «.....» δεν επαρκεί για την κάλυψη του ελάχιστου νόμιμου εργοδοτικού κόστους (ήτοι των πάσης φύσεως νόμιμων αποδοχών του προσωπικού, πλέον των αναλογουσών εργοδοτικών ασφαλιστικών εισφορών), καθώς και των νόμιμων κρατήσεων, με τις οποίες βαρύνεται η αμοιβή του αναδόχου, σε περίπτωση που ανατεθεί σ' αυτήν η εκτέλεση της σύμβασης. Επιπλέον, στην προσφορά της δεν έχει υπολογιστεί εύλογο ποσοστό διοικητικού κόστους και

Αριθμός απόφασης: 555/2020

κόστους αναλωσίμων για την παροχή των υπηρεσιών της. Εκτός αυτού, σε κάθε περίπτωση, το πράγματι απαιτούμενο διοικητικό κόστος και το κόστος αναλωσίμων, θα απομειώσει αναπόφευκτα το δηλωθέν ποσό για την καταβολή των αμοιβών του προσωπικού και των αναλογουσών επ' αυτού ασφαλιστικών εισφορών. στ. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης εργατικής νομοθεσίας, όπως αυτές ερμηνεύονται και εφαρμόζονται από τα δικαστήρια, το ελάχιστο νόμιμο εργοδοτικό κόστος υπολογίζεται ως εξής:

1. Μικτές αποδοχές προσωπικού (καθαριστές - στριες και επόπτες) με πλήρη απασχόληση

Αριθμός ατόμων 42,85

Μηνιαία Δαπάνη κατ' άτομο 755,04

Μηνιαία Δαπάνη Συνολική 32.353,46

Συνολική δαπάνη 3 μηνών 97.060,38

2. Εισφορές ΙΚΑ εργοδότη

Αριθμός ατόμων 42,85

Μηνιαία Δαπάνη κατ' άτομο 203,56

Μηνιαία Δαπάνη Συνολική 8.722,55

Συνολική δαπάνη 3 μηνών 26.167,65

3. Κόστος επιδόματος αδείας (περιλαμβανομένων και εισφορών ΙΚΑ του εργοδότη)

Αριθμός ατόμων 42,85

Μηνιαία Δαπάνη κατ' άτομο 77,14

Μηνιαία Δαπάνη Συνολική 3.305,45

Αριθμός απόφασης: 555/2020

Συνολική δαπάνη 3 μηνών 9.916,35

4.Κόστος δώρων Πάσχα και Χριστουγέννων (περιλαμβανομένων και εισφορών ΙΚΑ του εργοδότη)

Αριθμός ατόμων 42,85

Μηνιαία Δαπάνη κατ' άτομο 143,79

Μηνιαία Δαπάνη Συνολική 6.161,40

Συνολική δαπάνη 3 μηνών 18.484,20

5.Επιπλέον κόστος Κυριακών - Αργιών (περιλαμβανομένων και εισφορών ΙΚΑ του εργοδότη) δωρης απασχόλησης

Αριθμός ατόμων 42,85

Μηνιαία Δαπάνη κατ' άτομο 718,95

Μηνιαία Δαπάνη Συνολική 1419,93

Συνολική δαπάνη 3 μηνών 4.259,79

6.Επιπλέον κόστος Νυχτερινών (περιλαμβανομένων και εισφορών ΙΚΑ του εργοδότη) δωρης απασχόλησης

Αριθμός ατόμων 1,4

Μηνιαία Δαπάνη κατ' άτομο 342,36

Μηνιαία Δαπάνη Συνολική 479,30

Συνολική δαπάνη 3 μηνών 1.437,90

7.Κόστος αντικαταστατών εργαζομένων σε κανονική άδεια

Αριθμός ατόμων 42,85

Αριθμός απόφασης: 555/2020

Μηνιαία Δαπάνη κατ' άτομο 99.51

Μηνιαία Δαπάνη Συνολική 4.264,00

Συνολική δαπάνη 3 μηνών 12.792,00

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ 56.706,09 ανά μήνα, 170.118,27 ανά τρίμηνο

ΚΡΑΤΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ 1.198,84 ανά μήνα, 3.596,52 ανά τρίμηνο

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ 57.904,93 ανά μήνα, 173.714,79 ανά τρίμηνο

Στη συνέχεια παραθέτει αναλυτικό πίνακα υπολογισμού καθενός από τα στοιχεία που συνθέτουν το εργατικό κόστος, με επιμέρους αναφορές στη σχετική νομοθεσία (σελ. 19-21 της προσφυγής και ισχυρίζεται ότι «Σύμφωνα, συνεπώς, με την ανωτέρω ανάλυση, το απαιτούμενο εκ του κανονιστικού πλαισίου του διαγωνισμού ελάχιστο νόμιμο εργοδοτικό κόστος για το τρίμηνο χρονικό διάστημα από 27-2-2020 έως 26-5-2020 ανέρχεται συνολικά σε 170.118,27 ευρώ ή, άλλως στο ποσό των 56.706,09 ευρώ μηνιαίως. στ. Εν προκειμένω, η εταιρία « .....», όπως προκύπτει από την υποβληθείσα οικονομική της προσφορά, έχει υπολογίσει συνολικό ποσό **54.527,49 ευρώ μηνιαίως** για την κάλυψη του εργοδοτικού κόστους, το οποίο όμως υπολείπεται του ελάχιστου νόμιμου κατά το **ποσό των 2.178,60 ευρώ μηνιαίως**. Συνεπώς, η οικονομική προσφορά της εν λόγω εταιρίας έπρεπε να απορριφθεί ως απαράδεκτη, διότι δεν έχει προϋπολογίσει σ' αυτήν το κατώτερο νόμιμο εργατικό κόστος σύμφωνα με τις απαιτήσεις της διακήρυξης και την εργατική νομοθεσία».

Με τον 2^ο λόγο της προσφυγής ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι η εταιρεία ..... έχει υπολογίσει ασυνήθιστα χαμηλό διοικητικό κόστος και εν προκειμένω ότι «1.α. Όπως και πιο πάνω επισημάναμε, σύμφωνα με την πάγια πλέον θέση της νομολογίας, από τους αναφερόμενους πιο πάνω όρους της διακήρυξης, τις παρατεθείσες διατάξεις των άρθρων 18 και 130 του Ν.

4412/2016 και τις συναφείς διατάξεις του άρθρου 68 του Ν. 3863/2010 (Φ.Ε.Κ. Α' 115/15-7-2010), όπως ισχύει, στις οποίες γίνεται ρητή παραπομπή με το κανονιστικό κείμενο του διαγωνισμού, καθίσταται σαφές ότι ο υποψήφιος ανάδοχος σύμβασης παροχής υπηρεσιών [μεταξύ άλλων και υπηρεσιών καθαριότητας], πέραν της υποχρέωσής του να τηρεί απαρέγκλιτα τις διατάξεις της εργατικής και ασφαλιστικής νομοθεσίας και να καταβάλει στο προσωπικό το σύνολο των νόμιμων αποδοχών του, πλέον των αναλογουσών επ' αυτών ασφαλιστικών εισφορών, οφείλει να διαμορφώνει την οικονομική προσφορά του κατά τρόπο ώστε να είναι επαρκής για την καταβολή των νόμιμων κρατήσεων, αλλά και την κάλυψη των λοιπών στοιχείων κόστους που αφορούν την εκτέλεση της σύμβασης (κόστος αναλωσίμων, εργαλείων και μηχανημάτων, διοικητικής υποστήριξης, εγγυητικών επιστολών, ασφάλειας και υγιεινής κ.λπ.), ώστε, μετά την αφαίρεση και αυτών, να απομένει εύλογο ποσό κέρδους και να μην τίθεται σε κίνδυνο η εκτέλεση της σχετικής σύμβασης (ΣτΕ 3439/2014, ΕΑΣτΕ 108/2014, 328/2013, 187/2013, 198/2013, 970/2010, 1069/ 2009, 1257/2009, 1262/ 2009, 1297/2009, 1299/ 2009, 840/2008 κ.ά.). Άλλωστε, και λόγοι δημοσίου συμφέροντος επιτάσσουν την τήρηση της νομιμότητας κατά τη διαδικασία των διαγωνισμών για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων, ώστε να γίνεται η ανάθεση σε νομίμως επιλεγέντα ανάδοχο (ΕΑ ΣτΕ 840/2008), να μην δημιουργούνται συνθήκες αθέμιτου ανταγωνισμού και να τηρείται η αρχή της ισότητας των διαγωνιζομένων και της διαφάνειας της διαδικασίας (πρβλ. ΔΕφΘεσ 42/2015). Σε αντίθεση, πάντως, προς το κόστος μισθοδοσίας και ασφάλισης του προσωπικού, που είναι δυνατόν να προσδιορίζεται επακριβώς με βάση αντικειμενικά δεδομένα, το διοικητικό κόστος και το κόστος αναλωσίμων αποδίδεται αναγκαστικά με ποσά που μπορεί να ποικίλλουν μεταξύ των προσφορών διάφορων υποψηφίων. Για το λόγο ακριβώς αυτό, η αναθέτουσα Αρχή πρέπει να τα εκτιμήσει αιτιολογημένως ως εύλογα, λαμβάνοντας υπόψη το αντικείμενο και τις απαιτήσεις της οικείας διακήρυξης, προκειμένου η οικονομική προσφορά να θεωρηθεί αποδεκτή, ως καλύπτουσα στοιχειωδώς τις λειτουργικές ανάγκες εκτέλεσης της υπό σύναψη σύμβασης. Αν η αναθέτουσα αρχή κρίνει, εν όψει και των υποβληθεισών εξηγήσεων, ότι το

αναφερόμενο στην προσφορά διαγωνιζομένου κόστος δεν είναι εύλογο, η προσφορά απορρίπτεται. Η κρίση αυτή ελέγχεται από το Δικαστήριο, ως προς την τήρηση των άκρων ορίων της διακριτικής ευχέρειας της αναθέτουσας Αρχής, σύμφωνα και με τα δεδομένα της κοινής πείρας [ΣΤΕ 3439/2014, ΕΑΣΤΕ 295/2011, Ελ.Συν. απόφ. VI Τμ. 1664/2012, 1725/2012 σκ. IV.Γ.vii, πρ. Ζ΄ Κλιμ. 409/2012, 379/2012, ΔΕφΘεσ (αναστ) 17/2017]. β. Επίσης, όπως συναφώς γίνεται δεκτό (βλ. σχετικώς και τα οριζόμενα στο άρθρο 88 του Ν. 4412/2016), όταν, στο πλαίσιο της διαδικασίας ανάδειξης αναδόχου για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών, υποβληθούν προσφορές που φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με τις προς ανάθεση υπηρεσίες, η αναθέτουσα Αρχή προκειμένου να εκτιμήσει τη σοβαρότητα και την αξιοπιστία των προσφορών αυτών και, ως εκ τούτου, να διασφαλίσει την εκτέλεση της σύμβασης, σε περίπτωση κατακύρωσης του αποτελέσματος του διαγωνισμού με την προσφερόμενη, ασυνήθιστα χαμηλή τιμή, ζητά εγγράφως τις διευκρινίσεις που θεωρεί χρήσιμες σε σχέση με τα στοιχεία της προσφοράς και προβαίνει στην επαλήθευσή τους (βλ. Ε.Σ. αποφ. VI Τμ. 48/2005, 49/2005, 50/2005, ΣΤΕ 805/2001, πρβλ. ΕΑΣΤΕ 187/2008, ΔΕΚ, αποφάσεις της 15ης Μαΐου 2008 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-147/06 και C-148/06, της 10ης Φεβρουαρίου 1982 στην υπόθεση 76/81, της 22ας Ιουνίου 1989 στην υπόθεση 103/88 κ.α.). Ως ασυνήθιστα δε χαμηλή προσφορά νοείται η προσφορά όχι μόνο με βάση το συνολικό κόστος της, αλλά και όταν επιμέρους κόστη αυτής παρίστανται ιδιαίτερα χαμηλά σε σχέση με ζητούμενα από τη διακήρυξη είδη ή υπηρεσίες (πρβλ. Αποφ. ΠΕΚ της 25-2-2003, Renco SpA κατά Συμβουλίου της Ε.Ε, T-4/2001) και η οποία περαιτέρω δημιουργεί αμφιβολίες στην αναθέτουσα Αρχή σχετικά με τη δυνατότητα εκτέλεσης του συμβατικού αντικειμένου (Ε.Σ. απόφ. VI Τμ. 40/2005). Μάλιστα, όπως επισημαίνεται σχετικά, η υποχρέωση να δικαιολογηθεί το αναφερόμενο στην προσφορά κόστος, είναι περισσότερο έντονη όταν είναι μηδενικό ή προσδιορίζεται σε τέτοιο ύψος που κατ' ουσίαν εξομοιώνεται προς μηδενικό (ΣΤΕ 3439/2014). Όπως δέχεται η νομολογία, από τις διατάξεις του άρθρου 88 του Ν. 4412/2016 συνάγεται ότι είναι υποχρεωτική για την αναθέτουσα Αρχή η κλήση των οικονομικών φορέων για την παροχή

διευκρινίσεων ως προς τη σύνθεση της οικονομικής τους προσφοράς, σε περίπτωση κατά την οποία αυτή παρίσταται ασυνήθιστα χαμηλή σε σχέση με το αντικείμενο της σύμβασης (Δ. Ράικος κ.ά., Δημόσιες συμβάσεις Ν. 4412/2016 – Ερμηνεία κατ' άρθρο, 2018, σελ. 861 επ., με περαιτέρω παραπομπές στη νομολογία). γ. Ειδικά για το διοικητικό κόστος έχει κριθεί ότι η αποδοχή από την αναθέτουσα Αρχή εξαιρετικά μικρού (έως ασήμαντου) ποσού ετησίως, με την αιτιολογία ότι δεν αντιβαίνει το νόμο και τη διακήρυξη, δεν είναι νόμιμη, καθώς και ότι δεν συνιστούν ειδική αιτιολογία τα επιχειρήματα περί εύλογης έκπτωσης ή ευχέρειας των διαγωνιζομένων να δηλώνουν ασήμαντα ποσά διοικητικού κόστους επικαλούμενοι τη δυνατότητα οργάνωσης κατά τρόπο θεμιτό της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας. Και τούτο διότι με την αιτιολογία αυτή, πέραν της αοριστίας της (μη στηριζόμενη σε συγκεκριμένα στοιχεία), και αν ακόμη θεωρηθεί ότι υφίσταται επάρκεια των τεχνικών μέσων και υλικών του διαγωνιζομένου, δεν συνεκτιμώνται στοιχεία, όπως η επίδραση επί του λειτουργικού (διοικητικού κόστους) της χρονικής διάρκειας της σύμβασης, το συνεπεία αυτής απαιτούμενο κόστος συντήρησης του εξοπλισμού κ.λπ. Δηλαδή, με μια τέτοια απόφαση δεν αιτιολογείται κατά τρόπο ειδικό και συγκεκριμένο, αν το δηλωθέν ποσό, ενόψει του εξαιρετικά μικρού ύψους του, είναι, υπό τους συγκεκριμένους όρους και συνθήκες του διαγωνισμού, εύλογο, όπως απαιτεί η διακήρυξη, για την κάλυψη στοιχειωδώς των λειτουργικών αναγκών εκτέλεσης της υπό σύναψη σύμβασης, ενόψει μάλιστα και του ότι πρέπει, κατά τη διακήρυξη, να καταλείπεται και κάποιο περιθώριο εργολαβικού κέρδους, ώστε να μην τεθεί σε κίνδυνο η εκτέλεση της σύμβασης (ΔΕφΠειρ 2/2014, βλ. σχ. ΕΑΣΤΕ 187/2013, 198/2013). Τέλος, όπως παγίως γίνεται δεκτό, η μη προσήκουσα συμπλήρωση ουσιώδους στοιχείου της οικονομικής προσφοράς διαγωνιζομένου, δηλαδή στοιχείου με θεμελιώδη σημασία για τη διαμόρφωση και περαιτέρω αξιολόγηση της οικονομικής προσφοράς, δεν μπορεί να μεταβληθεί (διορθωθεί) από τη Διοίκηση ή το διαγωνιζόμενο, διότι η μεταβολή αυτή θα συνιστούσε αλλοίωση της προσφοράς ως προς ουσιώδες στοιχείο της και θα παραβίαζε την αρχή της τυπικότητας των δημοσίων διαγωνισμών, η οποία έχει ως σκοπό την

εξασφάλιση της διαφάνειας και της ισότητας των διαγωνιζομένων, συνακόλουθα δε, θα αλλοιώνε τους όρους του ανταγωνισμού, (βλ. σχετικώς Απ. Γέροντα, Δίκαιο Δημοσίων Έργων, σελ. 424 επ., ΕΑΣΤΕ 351/2005, 877/2006, συναφώς ΔΕΕ, αποφάσεις της 22-6-1993, C – 243/1989, της 25-4-1996, C – 87/1994). Συνεπώς, επιμέρους οικονομικό μέγεθος της προσφοράς που υπολείπεται του νομίμου, δεν μπορεί να αναπληρωθεί από άλλα στοιχεία της οικονομικής προσφοράς, διότι τούτο θα συνιστούσε ανεπίτρεπτη τροποποίησή της. δ. Όπως έχει γίνει νομολογιακά δεκτό [βλ. ΔΕφΘεσ 197/2016, ΔΕφΘεσ (αναστ) 42/2015, πρβλ. ΣτΕ 3439/2014), στο διοικητικό κόστος συμπεριλαμβάνεται και το κόστος έκδοσης και διατήρησης της εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης της σύμβασης. Δηλαδή, το εν λόγω απολύτως διακριτό στοιχείο κόστους περιλαμβάνεται μεταξύ των στοιχείων εκείνων που συνθέτουν το διοικητικό κόστος εκτέλεσης της σύμβασης, χωρίς να μπορεί να καλυφθεί από άλλα κονδύλια της οικονομικής προσφοράς, όπως π.χ. το εργολαβικό κέρδος (ΔΕφΘεσ 197/2016). ε. Εν προκειμένω, στην παρ. 3.3 (σελ. 22) της πρόσκλησης ορίζεται ότι: «Εγγυητική συμμετοχής δεν απαιτείται. Ο ανάδοχος όμως οφείλει πριν την υπογραφή της σχετικής σύμβασης να προσκομίσει εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης. Το ύψος της θα ισούται με το 5% του συνολικού συμβατικού τιμήματος μη συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α. Η εγγύηση καλής εκτέλεσης καταπίπτει στην περίπτωση παράβασης των όρων της σύμβασης, όπως αυτή ειδικότερα ορίζει.». Σύμφωνα, λοιπόν, με τον πιο πάνω όρο, η εγγυητική επιστολή πρέπει να καλύπτει τουλάχιστον 5% της συνολικής συμβατικής αξίας, χωρίς Φ.Π.Α., για το συνολικό χρόνο της σύμβασης, ενώ, κατά το νόμο, επιστρέφεται στον ανάδοχο μετά την οριστική εκτέλεση της σύμβασης και εφόσον δεν υπάρχει εκκρεμής απαίτηση εναντίον του. Σύμφωνα με την κατατεθειμένη οικονομική προσφορά της εταιρείας « .....» και με βάση τα τιμολόγια εργασιών των τεσσάρων «συστημικών» τραπεζών (« .....»¹, « .....»² « .....»³, « .....»⁴) καθώς και της «.....»⁵, που καλύπτουν το σύνολο σχεδόν της ελληνικής τραπεζικής αγοράς, το κόστος έκδοσης και διατήρησης εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης ανέρχεται κατ' ελάχιστο στο ποσό των

41,79 ευρώ ανά τρίμηνο, ήτοι $167.133,99 \text{ €} \times 5\% = 8.356,70$ (ποσό εγγύησης) $\times 0,5\%$ [(ενδεικτικό κόστος έκδοσης και διατήρησης εγγυητικής επιστολής, το οποίο μάλιστα υπολείπεται του τιμολογίου των τραπεζών) = 41,79 € ανά αδιαίρετο τρίμηνο]. Εξάλλου, ακόμη και εάν υποστηριζόταν ότι η εν λόγω εταιρία θα μπορούσε να προσκομίσει εγγυητικές επιστολές άλλων πιστωτικών ιδρυμάτων, πάντως, οι πιο πάνω υπολογισμοί προσδιορίζουν το μέσο εύρος (ή και κατώτερο αυτού) διακύμανσης του σχετικού κόστους, με βάση το οποίο πρέπει να γίνει η αξιολόγηση του εν λόγω στοιχείου. Τέλος, έστω και υπό την εκδοχή ότι η εταιρία « .....» θα προσκόμιζε εγγυητική επιστολή του ....., πάντως, ακόμη και στην περίπτωση αυτή θα απαιτείτο κόστος τουλάχιστον 30,00 ευρώ, χωρίς να υπολογίζεται η πρόσθετη χρηματοοικονομική επιβάρυνση από τη δέσμευση του ποσού της εγγύησης για όσο χρόνο ισχύει το σχετικό γραμμάτιο συστάσεως παρακαταθήκης. στ. Παρά ταύτα, η εταιρία « .....» έχει υπολογίσει με την οικονομική της προσφορά συνολικό διοικητικό κόστος 18,00 ευρώ, το οποίο, όμως, είναι καταφανώς ανεπαρκές, ώστε να καλύψει έστω και μόνον το κόστος της εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης, χωρίς καν να συνυπολογίζονται τα λοιπά στοιχεία που συνθέτουν το διοικητικό κόστος, όπως το κόστος συντήρησης του εξοπλισμού που θα διατεθεί για τις ανάγκες εκτέλεσης της σύμβασης, το κόστος γραμματειακής υποστήριξης, το κόστος χρήσης τηλεπικοινωνιακών μέσων, το κόστος ιατρού εργασίας και τεχνικού ασφαλείας, το κόστος χρήσης στολών και μέσων ατομικής προστασίας του προσωπικού, το κόστος ασφάλισης αστικής ευθύνης του αναδόχου (βλ. άρθρο 8 της πρόσκλησης), το κόστος πλυσίματος υλικών πολλαπλών χρήσεων κ.λπ. ζ. Περαιτέρω, όσον αφορά ειδικότερα το κόστος ασφάλισης του έργου, στο άρθρο 8 της υπ' αριθ. ....../2019 πρόσκλησης του Νοσοκομείου ορίζονται μεταξύ άλλων τα εξής: «1. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να συνάπτει και να διατηρεί, αποκλειστικά με δική του δαπάνη, ασφαλίσεις καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της παρούσας σύμβασης, σύμφωνα με τη ελληνική νομοθεσία και τα προβλεπόμενα στην παρούσα σύμβαση, για οποιεσδήποτε δραστηριότητες προβλέπονται ή εμπíπτουν στην παρούσα σύμβαση, ιδίως δε την σχετικά με την ασφάλιση του προσωπικού του

και για αστική ευθύνη έναντι τρίτων. 2. Ο Ανάδοχος θα εξασφαλίσει ότι θα υφίστανται σε ισχύ οι κάτωθι αναφερόμενες ασφαλιστικές καλύψεις, καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης του Έργου: i. Κάλυψη οποιασδήποτε Αστικής Ευθύνης προς οποιονδήποτε τρίτο, η οποία ανακύπτει από ή οφείλεται στην εκτέλεση του Έργου, περιλαμβανομένων, αλλά όχι μόνο, περιπτώσεων θανάτου, σωματικών βλαβών, απώλειας ή ζημίας περιουσίας, ατυχηματικής ρύπανσης, ψυχικής οδύνης και ηθικής βλάβης, μέχρι εκείνων των ορίων ευθύνης τα οποία θα διατηρούσε σε ισχύ ένας συνετός λειτουργός έργου παρόμοιας φύσης, μεγέθους και χαρακτηριστικών του Έργου, και τα οποία σε καμία περίπτωση δεν θα είναι χαμηλότερα των 1.000.000,00 € ανά γεγονός και 2.000.000,00 € αθροιστικά ετησίως. Στην κάλυψη θα περιλαμβάνεται ρητά και η εκ του Άρθρου 922 του Αστικού Κώδικα απορρέουσα ευθύνη της Υπηρεσίας (ευθύνη προστήσαντος). ii. Με το ασφαλιστήριο, στο οποίο το Νοσοκομείο θα αναφέρεται ως «συνασφαλιζόμενος» θα καλύπτεται και η εκ του Νόμου ευθύνη του Αναδόχου, την οποία έχει με την ιδιότητα του Εργοδότη και περιλαμβάνει την, από τα άρθρα 657, 658 και 932 του ισχύοντος Α.Κ., προβλεπόμενη υποχρέωση του Ασφαλισμένου έναντι του προσωπικού του που είναι ασφαλισμένο στο ΙΚΑ και απασχολείται στις περιγραφόμενες στην παρούσα σύμβαση εργασίες, σε περίπτωση σωματικών βλαβών που θα προκληθούν κατά τη διάρκεια της εργασίας. Ο Ανάδοχος θα πρέπει να εξασφαλίσει ότι τα ανωτέρω τηρούνται και από τους πάσης φύσεως συμβούλους, συνεργάτες και υπεργολάβους αυτού. 3. ... Σε περίπτωση που προσωπικό του Αναδόχου δεν υπάγεται σε διατάξεις της ισχύουσας Νομοθεσίας, αυτός υποχρεούται να το ασφαλίσει έναντι ατυχημάτων σε ασφαλιστικές εταιρείες. Ο Ανάδοχος θα πρέπει να εξασφαλίσει ότι τα ανωτέρω τηρούνται και από τους πάσης φύσεως συμβούλους, συνεργάτες και υπεργολάβους αυτού. 4. Όλες οι ασφαλιστικές συμβάσεις θα καταρτίζονται εγγράφως και θα τυγχάνουν της εγκρίσεως του Νοσοκομείου, η οποία θα έχει την έννοια του ελέγχου και της εκ μέρους της αποδοχής ότι συμμορφώνονται επαρκώς με τους όρους του παρόντος Άρθρου, του Προσαρτήματος περί ελάχιστων ασφαλιστικών απαιτήσεων και των λοιπών όρων της παρούσας Σύμβασης...». Όπως προκύπτει από τα παραπάνω, η

ασφαλιστική κάλυψη πρέπει να αφορά ειδικώς την προκείμενη σύμβαση και, ως εκ τούτου, μπορεί να συνομολογηθεί είτε με ξεχωριστή ασφαλιστική σύμβαση είτε με σχετική πρόσθετη πράξη σε υφιστάμενο ασφαλιστήριο, πλην όμως, σε οποιαδήποτε περίπτωση, με την καταβολή του αναλογούντος ασφαλίστρου. Εξάλλου, όπως συνάγεται, εκτός άλλων, από τις διατάξεις των άρθρων 1, 3, 4, 5 και 25 του Ν. 2496/1997 για την ιδιωτική ασφάλιση (Φ.Ε.Κ. Α' 87/16-5-1997), στις περιπτώσεις ασφάλισης ζημιών και ειδικότερα στις ασφάλισης παθητικού, όπως π.χ. στην ασφάλιση γενικής αστικής ή/ και επαγγελματικής και εργοδοτικής αστικής ευθύνης, η ασφαλιστική κάλυψη παρέχεται έναντι ασφαλίστρου, το ύψος του οποίου (τιμολόγηση της κάλυψης) συναρτάται από το είδος, την έκταση και τις ενδεχόμενες μεταβολές (επίταση, μείωση κ.λπ.) του κινδύνου που αναλαμβάνει να καλύψει ο ασφαλιστής, ο οποίος (κίνδυνος) πρέπει να περιγράφεται και να προσδιορίζεται επαρκώς ως προς όλα τα ουσιώδη σημεία του από τον λήπτη της ασφάλισης (βλ. σχετικώς Ι. Ρόκα, Ασφαλιστικό Δίκαιο, 2012, σελ. 58-62, 74-81, του ίδιου, Ιδιωτική Ασφάλιση, 1998, σελ. 113-118). Παρά τα όσα προαναφέρθηκαν, το μηδενικό κατ' ουσίαν διοικητικό κόστος που έχει προϋπολογίσει η εταιρία « .....», δεν μπορεί να καλύψει το ποσό των ασφαλίστρων που πρέπει να καταβάλει για την παροχή των ζητούμενων ασφαλιστικών καλύψεων. Εξάλλου, ακόμη και εάν η εν λόγω εταιρία υποστήριζε ότι διαθέτει ήδη ασφαλιστική κάλυψη γενικής αστικής και επαγγελματικής αστικής ευθύνης, αυτό δεν σημαίνει ότι οι προκείμενες υπηρεσίες φύλαξης ασφαρίζονται άνευ κόστους, διότι, πάντως, στους δηλωθέντες ασφαλιστικούς κινδύνους, έναντι των οποίων παρέχεται η ασφαλιστική κάλυψη, (θα) περιλαμβάνεται και αυτός της παρούσας σύμβασης, στον οποίο, ευνοήτως, αναλογεί επιμεριστικώς ορισμένο ποσοστό του καταβαλλόμενου ασφαλίστρου. Συνεπώς, υπό οιαδήποτε εκδοχή, η εταιρία « .....» έπρεπε να έχει υπολογίσει ένα εύλογο ποσό για τη ασφάλιση του έργου της καθαριότητας του Νοσοκομείου, αφού πρόκειται για ρητή συμβατική υποχρέωση του αναδόχου. Ως εκ τούτου, η παράλειψη αυτή συνιστά πρόσθετο λόγο απόρριψης της οικονομικής της προσφοράς ως απαράδεκτης. η. Από όσα προαναφέρθηκαν, και χωρίς να γίνεται ειδικότερη αναφορά σε άλλα

στοιχεία του διοικητικού κόστους, δεν καταλείπεται καμία αμφιβολία περί του ότι η εταιρία « .....» έχει διαμορφώσει την οικονομική προσφορά της κατά τρόπο που δεν είναι επαρκής για την κάλυψη του διοικητικού κόστους που απαιτείται, ώστε, μετά την αφαίρεση αυτού, να απομένει πράγματι εύλογο (ακόμη και το δηλωθέν μικρό) ποσό κέρδους και να μην τίθεται σε κίνδυνο η εκτέλεση της σύμβασης (ΣΤΕ 3439/2014, ΕΑΣΤΕ 108/2014, 328/2013, 187/2013, 198/2013, 970/2010, 1069/ 2009, 1257/2009, 1262/ 2009, 1297/2009, 1299/ 2009, 840/2008 κ.ά.). Άλλωστε, όπως έχει κριθεί, λόγοι δημοσίου συμφέροντος επιτάσσουν την τήρηση της νομιμότητας κατά τη διαδικασία των διαγωνισμών για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων, ώστε να γίνεται η ανάθεση σε νομίμως επιλεγέντα ανάδοχο (ΕΑ ΣΤΕ 840/2008), να μην δημιουργούνται συνθήκες αθέμιτου ανταγωνισμού και να τηρείται η αρχή της ισότητας των διαγωνιζομένων και της διαφάνειας της διαδικασίας (πρβλ. ΔΕφΘεσ 42/2015). Από τα προαναφερθέντα καθίσταται σαφές ότι το ποσό που έχει δηλωθεί από την ανωτέρω εταιρία ως διοικητικό κόστος, είναι αδικαιολόγητα χαμηλό και δεν επαρκεί, καταδήλως, για την κάλυψη του αναγκαίου διοικητικού κόστους για την εκτέλεση της σύμβασης, ενώ σε κάθε περίπτωση, το πραγματικά απαιτούμενο διοικητικό κόστος θα απομειώσει αναπόφευκτα το δηλωθέν ποσό για την καταβολή των αμοιβών του προσωπικού και των αναλογουσών επ' αυτών ασφαλιστικών εισφορών. Με τα δεδομένα αυτά, όμως, είναι προφανές ότι η εν λόγω εταιρία, έχει διαμορφώσει την οικονομική της προσφορά της κατά τρόπο που αντιβαίνει στο νόμο αλλά και τη διακήρυξη, υπό όρους που δεν συνάδουν προς τις αρχές της ανάπτυξης υγιούς και πραγματικού ανταγωνισμού. Ωστόσο, παρά τα όσα αναφέρονται πιο πάνω, τόσο στην υπ' αριθ. 7/θέμα 4ο/11-3-2020 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Νοσοκομείου, όσο και στο σχετικό πρακτικό της Επιτροπής διενέργειας του διαγωνισμού που εγκρίθηκε μ' αυτήν, δεν περιέχεται καμία ειδικότερη κρίση ως προς το εάν η οικονομική προσφορά της εταιρίας « .....», παρότι είναι ασυνήθιστα χαμηλή, επαρκεί για την κάλυψη του διοικητικού κόστους, με συνέπεια να καθίσταται και για το λόγο πλημμελής η

αιτιολογία βάσει της οποίας κρίθηκε αποδεκτή η προσφορά του πιο πάνω οικονομικού φορέα.

III. Εσφαλμένος υπολογισμός των νόμιμων κρατήσεων από την εταιρία « .....» 1. Στο άρθρο 68 του Ν.3863/2010 (Συμβάσεις εργολαβίας εταιρειών παροχής υπηρεσιών), όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του με την παρ. 1 του άρθρου 22 του Ν. 4144/2013, τις διατάξεις του οποίου, άλλωστε, αποδίδουν οι όροι της διακήρυξης, ορίζονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα: «Συμβάσεις εργολαβίας εταιρειών παροχής υπηρεσιών 1. Η εκάστοτε αναθέτουσα αρχή, δηλαδή το Δημόσιο, τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), οι φορείς και οι οργανισμοί του δημόσιου τομέα, όπως αυτός προσδιορίζεται από τις οικείες διατάξεις, η οποία (αρχή) αναθέτει απευθείας ή προκηρύσσει διαγωνισμό για την ανάθεση παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή/και φύλαξης, υποχρεούται να ζητά από τις εταιρείες παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή/και φύλαξης (εργολάβοι) να αναφέρουν στην προσφορά τους, εκτός των άλλων, τα εξής: α) Τον αριθμό των εργαζομένων που θα απασχοληθούν στο έργο. β) Τις ημέρες και τις ώρες εργασίας. γ) Τη συλλογική σύμβαση εργασίας στην οποία τυχόν υπάγονται οι εργαζόμενοι. δ) Το ύψος του προϋπολογισμένου ποσού που αφορά τις πάσης φύσεως νόμιμες αποδοχές αυτών των εργαζομένων. ε) Το ύψος των ασφαλιστικών εισφορών με βάση τα προϋπολογισθέντα ποσά. στ) Τα τετραγωνικά μέτρα καθαρισμού ανά άτομο, όταν πρόκειται για καθαρισμό χώρων. Οι εταιρείες παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή/και φύλαξης (εργολάβοι) υποχρεούνται, με ποινή αποκλεισμού, να εξειδικεύουν σε χωριστό κεφάλαιο της προσφοράς τους τα ως άνω στοιχεία. Στην προσφορά τους πρέπει να υπολογίζουν εύλογο ποσοστό διοικητικού κόστους παροχής των υπηρεσιών τους, των αναλώσιμων, του εργολαβικού τους κέρδους και των νόμιμων υπέρ Δημοσίου και τρίτων κρατήσεων. Επιπροσθέτως, υποχρεούνται να επισυνάπτουν στην προσφορά αντίγραφο της συλλογικής σύμβασης εργασίας στην οποία τυχόν υπάγονται οι εργαζόμενοι. 2. ... 3. Στη σύμβαση που συνάπτει η εκάστοτε αναθέτουσα αρχή με τους εργολάβους

περιλαμβάνονται τα στοιχεία α΄ έως στ΄ της πρώτης παραγράφου, καθώς και ειδικός όρος για την εφαρμογή των διατάξεων της εργατικής και ασφαλιστικής νομοθεσίας και της νομοθεσίας περί υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων και πρόληψης του επαγγελματικού κινδύνου. Όταν δεν αναγράφονται τα ανωτέρω στοιχεία και όροι, η σύμβαση είναι άκυρη και απορρίπτεται η δαπάνη πληρωμής. 4. ... 5. Όταν οι υπηρεσίες ή οι επιτροπές παρακολούθησης καλής εκτέλεσης του έργου του αποδέκτη των υπηρεσιών διαπιστώνουν παραβάσεις των όρων του παρόντος άρθρου κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου, η σύμβαση καταγγέλλεται από την αναθέτουσα αρχή. Όταν οι παραβάσεις διαπιστώνονται κατά την παραλαβή του έργου, τα δικαιώματα που απορρέουν από τη σύμβαση δεν ικανοποιούνται, καταβάλλονται, όμως, από τον αποδέκτη των υπηρεσιών οι αποδοχές στους εργαζομένους και αποδίδονται οι ασφαλιστικές τους εισφορές...». Από την ανωτέρω διάταξη, η οποία τυγχάνει υποχρεωτικής εφαρμογής, καθώς και από τις αντίστοιχες προς αυτήν διατάξεις του κανονιστικού κειμένου του διαγωνισμού, προκύπτει η υποχρέωση για όλους τους συμμετέχοντες να υπολογίσουν και να συμπεριλάβουν στην προσφορά τους τις νόμιμες υπέρ Δημοσίου και τρίτων κρατήσεις. 2.α. Εν προκειμένω, σύμφωνα με τα αναγραφόμενα στους όρους τις υπ΄ αριθ. ..../2019 πρόσκλησης (σελ. 23), «...το Νοσοκομείο, από την υπογραφή της σύμβασης που θα προκύψει και καθ΄ όλη τη διάρκειά της, θα προβαίνει κατά την εξόφληση του κάθε τιμολογίου, στις μέχρι σήμερα αναλογούσες νόμιμες κρατήσεις, στον αναλογούντα Φ.Π.Α καθώς και σε επιπλέον κράτηση 2% υπέρ των οργανισμών Ψυχικής Υγείας που εποπτεύονται από το Υ.Υ.Κ.Α., σύμφωνα με την υπ. αριθμ. ΔΥ6α/Γ.Π./ οικ. 36932/17-3-2009 Κ.Υ.Α. και κράτηση 0,10% για τις λειτουργικές ανάγκες της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής δημοσίων συμβάσεων, σύμφωνα με το Ν. 4013/2011.» Ειδικότερα, σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, συμπεριλαμβανομένων και αυτών του Ν. 4412/2016, οι κρατήσεις που βαρύνουν τον Ανάδοχο είναι: i) Κράτηση 0,07% η οποία υπολογίζεται επί της αξίας κάθε πληρωμής προ φόρων και κρατήσεων της αρχικής, καθώς και κάθε συμπληρωματικής σύμβασης, υπέρ της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (άρθρο 4 Ν. 4013/2011). ii)

Κράτηση ύψους 0,02% υπέρ του Δημοσίου, η οποία υπολογίζεται επί της αξίας, εκτός Φ.Π.Α., της αρχικής, καθώς και κάθε συμπληρωματικής σύμβασης. Το ποσό αυτό παρακρατείται σε κάθε πληρωμή από την αναθέτουσα αρχή στο όνομα και για λογαριασμό της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσίων Συμβάσεων και Προμηθειών σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 6 του ν. 4412/2016. ii) Κράτηση 0,06% η οποία υπολογίζεται επί της αξίας κάθε πληρωμής προ φόρων και κρατήσεων της αρχικής καθώς και κάθε συμπληρωματικής σύμβασης υπέρ της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (άρθρο 350 παρ. 3 του ν. 4412/2016). iv) Κράτηση 2% επί της αξίας του τιμολογίου της σύμβασης, μετά την αφαίρεση του Φ.Π.Α. και κάθε άλλου παρακρατούμενου ποσού υπέρ τρίτων (άρθρο 3 Ν. 3580/2007 και άρθρο 24 Ν. 3846/2010) Εξάλλου, οι υπέρ τρίτων κρατήσεις υπόκεινται στο εκάστοτε ισχύον αναλογικό τέλος χαρτοσήμου 3% και στην επ' αυτού εισφορά υπέρ ΟΓΑ 20%. Οι υπέρ τρίτων κρατήσεις υπόκεινται στο εκάστοτε ισχύον αναλογικό τέλος χαρτοσήμου 3% και στην επ' αυτού εισφορά υπέρ ΟΓΑ 20%. Με βάση τα προαναφερθέντα, ακολουθεί αναλυτικός πίνακας στον οποίο εμφανίζεται ο υπολογισμός του συνολικού ποσοστού στο οποίο αθροίζονται οι νόμιμες κρατήσεις: Συνεπώς, με βάση όσα αναλυτικά έχουμε αναφέρει, το συνολικό ποσοστό των νόμιμων κρατήσεων, που πρέπει να υπολογίζονται κατά τη διαμόρφωση οικονομικής προσφοράς στην προκειμένη διαγωνιστική διαδικασία, ανέρχεται σε 2,1515864%. ΓΔΔΣ 0,02% 0,020% ΑΕΠΠ 0,06% 0,060% ΧΑΡΤ 3% επί ΑΕΠΠ 0,0018% ΟΓΑ 20% επί Χαρτ 0,0004% Ψυχικής Υγ. 2% 1,9969064% ΕΑΑΔΗΣΥ 0,07% 0,070% Χαρτ 3% επί ΕΑΑΔΗΣΥ 0,0021% ΟΓΑ 20% επί Χαρτ 0,0004% ΣΥΝΟΛΟ 2,1515864% β. Παρά ταύτα, η εταιρία «ΓΕΝΚΑ» υπολόγισε εν προκειμένω συνολικό ύψος κρατήσεων ανερχόμενο σε ποσοστό 2,1036%, ήτοι κατώτερο του νομίμου 2,1515864% σύμφωνα με τα ανωτέρω διαλαμβανόμενα. Ως εκ τούτου, η παράλειψη αυτή συνιστά πρόσθετο λόγο απόρριψης της οικονομικής της προσφοράς ως απαράδεκτης. IV. Από τα προαναφερθέντα καθίσταται σαφές ότι τα ποσά που έχουν δηλωθεί από την ανωτέρω εταιρία ως εργοδοτικό και διοικητικό κόστος, καθώς και ως νόμιμες κρατήσεις, είναι αδικαιολόγητα χαμηλά και δεν επαρκούν, καταδήλως, για την

κάλυψη του κόστους που απαιτείται, για την εκτέλεση της σύμβασης, ενώ σε κάθε περίπτωση, το πραγματικά απαιτούμενο κόστος σε όλες τις πιο πάνω περιπτώσεις θα απομειώσει αναπόφευκτα το δηλωθέν ποσό για την καταβολή των αμοιβών του προσωπικού και των αναλογουσών επ' αυτών ασφαλιστικών εισφορών. Με τα δεδομένα αυτά, όμως, είναι προφανές ότι η εν λόγω εταιρία, έχει διαμορφώσει την οικονομική της προσφορά της κατά τρόπο που αντιβαίνει στο νόμο, υπό όρους που δεν συνάδουν προς τις αρχές της ανάπτυξης υγιούς και πραγματικού ανταγωνισμού. Σύμφωνα, λοιπόν, με όσα προαναφέρθηκαν, η προσβαλλόμενη απόφαση της αναθέτουσας Αρχής, με την οποία έγινε δεκτή η οικονομική προσφορά της εταιρίας «ΓΕΝΚΑ» και αποφασίσθηκε η ανάδειξη αυτής ως προσωρινής αναδόχου, δεν είναι νόμιμη και πρέπει γι' αυτό να ακυρωθεί.

12. Επειδή η αναθέτουσα αρχή με τις με αρ. πρωτ. ....../31.03.2020 απόψεις της αναγράφει ότι ενημερώνει «εκ νέου για τα εξής. Η επιτροπή προχώρησε στην οικονομική αξιολόγηση των προσφορών της διαδικασίας διαπραγμάτευσης σε συνέχεια της με αρ. 229/2020 εκδοθείσας από την ΑΕΠΠ απόφασης βάσει της οποίας απορρίφθηκε προγενέστερη προσφυγή της ίδιας εταιρείας για τους ίδιους λόγους και δη αναφορικά με τον υπολογισμό της εκτιμώμενης από το Νοσοκομείο προϋπολογισθείσας αξίας της σύμβασης. Με το με αρ. πρωτ. ....../11.03.2020 πρακτικό μας -προτάθηκε και αποφασίσθηκε από το ΔΣ κατά την 7^η/11.03.2020 συνεδρίαση του-ως προσωρινή ανάδοχος η εταιρεία ..... καθώς η προσφορά της μειοδότης εταιρείας ..... περιείχε ασάφειες ως προς τον υπολογισμό της. Σημειώνεται ότι έως σήμερα δεν κατατέθηκε προσφυγή ή άλλο έγγραφο της τελευταίας κατά της απόρριψης της». Εν προκειμένω θα πρέπει να σημειωθεί ότι η εν λόγω προσφυγή ασκείται στο πλαίσιο ίδιας διαδικασίας ανάθεσης, όπου ο προσφεύγων είχε ασκήσει και την με αρ. 33/2020 προσφυγή του κατά όρων πρόκλησης η οποία απορρίφθηκε με την με αρ. 229/2020 Απόφαση ΑΕΠΠ».

13. Επειδή, νομίμως και παραδεκτώς ο προσφεύγων κατέθεσε στην επικοινωνία του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού το από 24.04.2020 υπόμνημα του, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 αρ.365 ν. 4412/2016, όπως ισχύει και ισχυρίζεται ότι «Με το υπ' αριθ. πρωτ. ....../14-4-2020 έγγραφό μας ζητήσαμε, με προφανές έννομο συμφέρον, να μας κοινοποιηθούν οι έγγραφες απόψεις της αναθέτουσας Αρχής επί της προδικαστικής μας προσφυγής. Σε απάντηση του αιτήματός μας, με το υπ' αριθ. πρωτ. ....../15-4-2020 έγγραφο του Γραφείου Προμηθειών του Νοσοκομείου κοινοποιήθηκε στην Εταιρία μας το υπ' αριθ. Πρωτ ....../31-3-2020 έγγραφο των μελών της Επιτροπής διενέργειας της διαπραγμάτευσης, με τίτλο «Γνωμοδότηση επί κατατεθειμένης προσφυγής προς την ΑΕΠΠ». Εφόσον πράγματι το πιο πάνω έγγραφο επέχει θέση απόψεων της αναθέτουσας Αρχής επί της προσφυγής μας, και ενόψει όσων αναφέρονται σ' αυτό, θέτουμε υπόψη της Α.Ε.Π.Π. συμπληρωματικά όσα ακολουθούν. 1. Το μόνο που αναφέρεται στο ως άνω, υπ' αριθ. πρωτ. ....../31-3-2020 έγγραφο των μελών της Επιτροπής διενέργειας της διαπραγμάτευσης σχετικά με τους λόγους της προσφυγής μας, είναι ότι «... Η Επιτροπή προχώρησε στην οικονομική αξιολόγηση των προσφορών της διαδικασίας διαπραγμάτευσης σε συνέχεια της με αριθ. 229/2020 εκδοθείσας από την ΑΕΠΠ απόφασης, βάσει της οποίας απορρίφθηκε προγενέστερη προσφυγή της ίδιας εταιρείας για τους ίδιους λόγους και δη αναφορικά με τον υπολογισμό της εκτιμώμενης από το Νοσοκομείο προϋπολογισθείσας αξίας της σύμβασης...». 2. Επί των προβαλλομένων από την αναθέτουσα Αρχή οφείλουμε κατά πρώτο να παρατηρήσουμε ότι με την προγενέστερη προδικαστική μας προσφυγή, επί της οποίας εκδόθηκε η υπ' αριθ. 229/2020 απόφαση της Α.Ε.Π.Π. (εναντίον της οποίας έχει ασκηθεί και εκκρεμεί ενώπιον του ..... η υπ' αριθ. ....../9-3-2020 αίτηση αναστολής), είχαμε αμφισβητήσει με συγκεκριμένες αιτιάσεις την επάρκεια της προϋπολογιζόμενης δαπάνης της σύμβασης σε σχέση με το ελάχιστο νόμιμο εργοδοτικό κόστος, καθώς και την ορθότητα του υπολογισμού των νόμιμων κρατήσεων, με τις οποίες βαρύνεται ο ανάδοχος. Αντιθέτως, με την υπό κρίση προσφυγή έχουμε προβάλει, με απολύτως

λεπτομερείς και αναλυτικούς ισχυρισμούς, α) ότι η οικονομική προσφορά της εταιρίας « .....» δεν καλύπτει το ελάχιστο νόμιμο εργοδοτικό κόστος, β) ότι η εν λόγω εταιρία έχει υπολογίσει αδικαιολόγητα χαμηλό ποσό για την κάλυψη του διοικητικού κόστους, σε επιμέρους κονδύλια του οποίου κάναμε και ειδικότερη αναφορά (κόστος εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης, κόστος ασφαλιστικής κάλυψης αστικής ευθύνης κ.λπ.), και γ) ότι έχει υπολογίσει εσφαλμένα το ποσό των νόμιμων κρατήσεων, με συνέπεια να υπολείπεται του πράγματι οφειλόμενου. Συνεπώς, παρά τα όσα αναφέρονται από τα μέλη της Επιτροπής, δεν υπάρχει καμία ταυτότητα ισχυρισμών μεταξύ όσων είχαμε προβάλει με την προηγηθείσα προσφυγή μας, σε σχέση μ' αυτά που διαλαμβάνονται με την υπό κρίση προσφυγή, υπό το δεδομένο μάλιστα ότι με τη μεν πρώτη είχαμε πλήξει συγκεκριμένους όρους του κανονιστικού κειμένου της διαδικασίας ανάθεσης, ενώ με την ήδη εκκρεμή ενώπιον της Α.Ε.Π.Π. αμφισβητούμε τη νομιμότητα της αποδοχής της οικονομικής προσφοράς της πιο πάνω ανταγωνίστριάς μας. 3. Ανεξαρτήτως των ανωτέρω, οφείλουμε επίσης να επισημάνουμε ότι με τους λόγους της υπό εξέταση προσφυγής έχουμε προβάλει απολύτως σαφείς, ειδικούς και συγκεκριμένους ισχυρισμούς, καταδεικνύοντας ότι η οικονομική προσφορά της εταιρίας « .....» δεν είναι επαρκής για την κάλυψη του κατώτατου νόμιμου εργοδοτικού κόστους, του διοικητικού κόστους και των νόμιμων κρατήσεων, και επομένως ότι τόσο τα σχετικά κονδύλια, όσο και η οικονομική προσφορά στο σύνολό της, υπολείπονται του ελάχιστου κόστους που πράγματι απαιτείται, για την προσήκουσα και άρτια εκτέλεση της σύμβασης. Έναντι των ισχυρισμών αυτών, ουδεμία σαφής και συγκεκριμένη απάντηση προβάλλεται, με συνέπεια να επιβεβαιώνεται πλήρως η αδυναμία της αναθέτουσας Αρχής να αιτιολογήσει την αποδοχή της αδικαιολόγητα χαμηλής οικονομικής προσφοράς της εταιρίας « .....», όπως άλλωστε και την παράλειψή της να καλέσει την εν λόγω εταιρία, σύμφωνα με το άρθρο 88 του Ν. 4412/2016, προς διευκρίνιση και επεξήγηση της σύνθεσης της προσφοράς της. (9) ΑΙΤΗΜΑ ΤΟΥ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΟΣ Να γίνουν δεκτά το παρόν υπόμνημα και η υπό κρίση προδικαστική προσφυγή».

14. Επειδή, στο άρθρο 18 του Ν. 4412/2016 ορίζεται ότι: «Οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης... Οι αναθέτουσες αρχές λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων και η χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των διατιθέμενων προς το σκοπό αυτό δημοσίων πόρων. 2. Κατά την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων, οι οικονομικοί φορείς τηρούν τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τις διατάξεις της περιβαλλοντικής, κοινωνικοασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας, που έχουν θεσπισθεί με το δίκαιο της Ένωσης, το εθνικό δίκαιο, συλλογικές συμβάσεις ή διεθνείς διατάξεις περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου, οι οποίες απαριθμούνται στο Παράρτημα Χ του Προσαρτήματος Α'. Η τήρηση των εν λόγω υποχρεώσεων ελέγχεται και βεβαιώνεται από τα όργανα που επιβλέπουν την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων και τις αρμόδιες δημόσιες αρχές και υπηρεσίες που ενεργούν εντός των ορίων της ευθύνης και της αρμοδιότητάς τους. [...]».

15. Επειδή σύμφωνα με τα άρθρα 88 «Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές» (άρθρο 69 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) και 89 «Δικαιολογητικά σχετικά με τις ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές» παρ. 2 του ν. 4412/2016, ορίζεται ότι: «1. Όταν οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας, κατά ανώτατο όριο δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης της αναθέτουσας αρχής. 2. Οι εξηγήσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 μπορεί να αφορούν ιδίως: ...δ) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 89, ...3. Η αναθέτουσα αρχή

αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες, σε συνεννόηση με τον προσφέροντα. Μπορεί να απορρίψει την προσφορά μόνο εάν τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που αναφέρονται στην παράγραφο 2. Οι αναθέτουσες αρχές απορρίπτουν την προσφορά, εάν διαπιστώσουν ότι η προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή, διότι δεν συμμορφώνεται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 18. 4. Εάν η αναθέτουσα αρχή διαπιστώνει ότι μια προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή λόγω χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, η προσφορά μπορεί να απορρίπτεται αποκλειστικά για αυτό τον λόγο, μόνο μετά από διαβούλευση με τον προσφέροντα και εφόσον αυτός δεν είναι σε θέση να αποδείξει, εντός επαρκούς προθεσμίας, την οποία ορίζει η αναθέτουσα αρχή, ότι η εν λόγω ενίσχυση είναι σύμφωνη με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ...», ενώ με την παρ. 2 του άρθρου 89 ορίζεται ότι: «Για την απόδειξη της συμμόρφωσης προς τις υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18, σύμφωνα με την περίπτωση δ' της παρ. 2 του άρθρου 88, ο προσφέρων προσκομίζει, εντός της τεθείσας προθεσμίας, τα παρακάτω: α) αναφορά στη Συλλογική Σύμβαση Εργασίας (ΣΣΕ), στην οποία υπάγονται οι εργαζόμενοι, και β) δικαιολογητικά, από τα οποία προκύπτουν οι νόμιμες αποδοχές των εργαζομένων και οι αντίστοιχες ασφαλιστικές εισφορές τους».

16. Επειδή, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 130 Όροι εκτέλεσης της σύμβασης (άρθρο 70 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) του ν. 4412/2016, ορίζεται « 1. Οι αναθέτουσες αρχές επιβάλλουν τον όρο ότι κατά την εκτέλεση της σύμβασης ο ανάδοχος τηρεί τις υποχρεώσεις στους τομείς του περιβαλλοντικού, κοινωνικοασφαλιστικού και εργατικού δικαίου, που έχουν θεσπισθεί με το δίκαιο της Ένωσης, το εθνικό δίκαιο, συλλογικές συμβάσεις ή διεθνείς διατάξεις περιβαλλοντικού, κοινωνικοασφαλιστικού και εργατικού δικαίου, οι οποίες απαριθμούνται στο Παράρτημα Χ του Προσαρτήματος Α'. Ειδικά: α) στις συμβάσεις παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή φύλαξης, περιλαμβάνονται, επιπλέον του όρου του πρώτου εδαφίου, τα στοιχεία που αναφέρονται στις

περιπτώσεις α' έως στ' της παρ. 1 του άρθρου 68 του ν. 3863/2010 (Α' 115), όπως εκάστοτε ισχύει, καθώς και ο ειδικός όρος της παραγράφου 3 του ίδιου άρθρου και β) στις συμβάσεις προμηθειών.....Οι όροι της παρούσας παραγράφου αναφέρονται ήδη στα έγγραφα της σύμβασης.

17. Επειδή στο άρθρο 68 «Συμβάσεις εργολαβίας εταιρειών παροχής υπηρεσιών» του Ν. 3863/2010, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 22 του Ν. 4144/2013 (ΦΕΚ 88/ Α), ορίζεται ότι: «1. Η εκάστοτε αναθέτουσα αρχή, δηλαδή το Δημόσιο, τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), οι φορείς και οι οργανισμοί του δημόσιου τομέα, όπως αυτός προσδιορίζεται από τις οικείες διατάξεις, η οποία (αρχή) αναθέτει απευθείας ή προκηρύσσει διαγωνισμό για την ανάθεση παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή/και φύλαξης, υποχρεούται να ζητά από τις εταιρείες παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή/και φύλαξης (εργολάβοι) να αναφέρουν στην προσφορά τους, εκτός των άλλων, τα εξής: α) Τον αριθμό των εργαζομένων που θα απασχοληθούν στο έργο. β) Τις ημέρες και τις ώρες εργασίας. γ) Τη συλλογική σύμβαση εργασίας στην οποία τυχόν υπάγονται οι εργαζόμενοι. δ) Το ύψος του προϋπολογισμένου ποσού που αφορά τις πάσης φύσεως νόμιμες αποδοχές αυτών των εργαζομένων. ε) Το ύψος των ασφαλιστικών εισφορών με βάση τα προϋπολογισθέντα ποσά. στ) Τα τετραγωνικά μέτρα καθαρισμού ανά άτομο, όταν πρόκειται για καθαρισμό χώρων. Οι εταιρείες παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή/και φύλαξης (εργολάβοι) υποχρεούνται, με ποινή αποκλεισμού, να εξειδικεύουν σε χωριστό κεφάλαιο της προσφοράς τους τα ως άνω στοιχεία. Στην προσφορά τους πρέπει να υπολογίζουν εύλογο ποσοστό διοικητικού κόστους παροχής των υπηρεσιών τους, των αναλώσιμων, του εργολαβικού τους κέρδους και των νόμιμων υπέρ Δημοσίου και τρίτων κρατήσεων. Επιπροσθέτως, υποχρεούνται να επισυνάπτουν στην προσφορά αντίγραφο της συλλογικής σύμβασης εργασίας στην οποία τυχόν υπάγονται οι εργαζόμενοι.»3. Στη σύμβαση που συνάπτει η εκάστοτε αναθέτουσα αρχή με τους εργολάβους περιλαμβάνονται τα στοιχεία α έως στ της πρώτης παραγράφου, καθώς και ειδικός όρος για την

εφαρμογή των διατάξεων της εργατικής και ασφαλιστικής νομοθεσίας και της νομοθεσίας περί υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων και πρόληψης του επαγγελματικού κινδύνου. Όταν δεν αναγράφονται τα ανωτέρω στοιχεία και όροι, η σύμβαση είναι άκυρη και απορρίπτεται η δαπάνη πληρωμής.»«6. (5). Στις επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα που απασχολούν πάνω από πενήντα (50) άτομα και υποχρεούνται από την κείμενη νομοθεσία, τον οργανισμό ή τον κανονισμό τους να προβαίνουν σε πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος με διακήρυξη, εφαρμόζονται οι προηγούμενες παράγραφοι. Όταν δεν έχουν τέτοια υποχρέωση και συνάπτουν σύμβαση εργολαβίας του περιεχομένου της παραγράφου 1, εφαρμόζονται οι παράγραφοι 2, 3 και 4 του παρόντος άρθρου».

18. Επειδή με την με αρ. ....../2019 (173/B/30-1-2019) Απόφαση της Υπουργού Εργασίας με θέμα: «Καθορισμός κατώτατου μισθού και κατώτατου ημερομισθίου για τους υπαλλήλους και τους εργατοτεχνίτες όλης της χώρας» αποφασίσθηκε ο «καθορισμός, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 103 του ν. 4172/2013 (Α' 167), όπως ισχύει, του νόμιμου κατώτατου μισθού και του νόμιμου κατώτατου ημερομισθίου, για πλήρη απασχόληση, για τους υπαλλήλους και τους εργατοτεχνίτες όλης της χώρας, χωρίς ηλικιακή διάκριση, ως εξής: α) Για τους υπαλλήλους ο κατώτατος μισθός ορίζεται στα εξακόσια πενήντα ευρώ (650,00 €). β) Για τους εργατοτεχνίτες το κατώτατο ημερομίσθιο ορίζεται στα είκοσι εννέα ευρώ και τέσσερα λεπτά (29,04 €). Σημειώνεται ότι η ως άνω ΥΑ εφαρμόζεται από 01.02.2019.

19. Επειδή σύμφωνα τη διάταξη του άρθρου 10 του ν. 3514/1928, ο οποίος κωδικοποιήθηκε με το από 8/13.12.1928 π.δ., όπως το άρθρο αυτό τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με το άρθρο 7 του ν. 4558/1930 και αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του ν.δ. 2655/1953, «ιδιωτικός υπάλληλος κατά την έννοιαν του παρόντος νόμου θεωρείται παν πρόσωπο κατά κύριον επάγγελμα ασχολούμενον επ' αντιμισθία, ανεξαρτήτως τρόπου πληρωμής, εις υπηρεσίαν ιδιωτικού καταστήματος, γραφείου ή εν γένει επιχειρήσεως ή οιασδήποτε εργασίας και παρέχον εργασίαν αποκλειστικής ή κατά κύριον

χαρακτήρα μη σωματικήν. Δεν θεωρούνται ιδιωτικοί υπάλληλοι οι υπηρέται πάσης κατηγορίας, καθώς και παν εν γένει πρόσωπον, το οποίον χρησιμοποιείται εν τη παραγωγή αμέσως ως βιομηχανικός, βιοτεχνικός, μεταλλευτικός ή γεωργικός εργάτης ή ως βοηθός ή μαθητευόμενος των εν λόγω κατηγοριών ή παρέχει υπηρετικός εν γένει υπηρεσίας». Σύμφωνα με παγία νομολογία, κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων, η διάκριση του μισθωτού ως εργάτη ή υπαλλήλου εξαρτάται από το είδος την φύση και την μορφή της παρεχόμενης εργασίας, δηλαδή, από στοιχεία καθαρώς αντικειμενικά τα οποία συγκροτούν το ουσιαστικό κριτήριο διάκρισης, και όχι από τον περιεχόμενο στη σύμβαση χαρακτηρισμό αυτού ή τον τρόπο της αμοιβής του. Εργασία δε εργάτη θεωρείται εκείνη που προέρχεται αποκλειστικά ή κατά κύριο λόγο από την καταβολή σωματικής ενέργειας, εργάτης δε είναι εκείνος του οποίου η εργασία συνίσταται, αποκλειστικά ή κατά κύριο λόγο, στη χρησιμοποίηση των σωματικών του δυνάμεων. Ενώ όταν η εργασία είναι προϊόν πνευματικής καταβολής, τότε και εφόσον ο εργαζόμενος έχει την κατάρτιση και εμπειρία θεωρητική μόρφωση και κατάρτιση για την εκτέλεση της συγκεκριμένης εργασίας που απαιτείται γι' αυτήν και την εκτελεί με υπευθυνότητα και αναλαμβάνει πρωτοβουλίες με ανάληψη ευθύνης κατά την εκτέλεσή της, θεωρείται εργασία υπαλλήλου και εκείνοι που την ασκούν ανήκουν στην κατηγορία των ιδιωτικών υπαλλήλων. Έτσι, για τον χαρακτηρισμό προσώπου ως υπαλλήλου, απαιτείται και εξειδικευμένη εμπειρία, θεωρητική μόρφωση και ιδίως η ανάπτυξη πρωτοβουλίας και ανάληψη ευθύνης κατά την εκτέλεση της εργασίας, διότι μόνο όταν συντρέχουν αυτά τα στοιχεία κατά την εκτέλεση της εργασίας το πνευματικό στοιχείο υπερτερεί του σωματικού. Ειδικότερα, για τον χαρακτηρισμό ως ιδιωτικών υπαλλήλων των απασχολούμενων στη βιομηχανική παραγωγή, δεν αρκεί η άσκηση στο χειρισμό και στη ρύθμιση των μηχανικών μέσων με τα οποία, λόγω της αλματώδους τεχνολογικής προόδου, αναπληρώνεται η καταβολή μυϊκής δυνάμεως, αλλά απαιτείται εξειδικευμένη εμπειρία και ιδίως η ανάπτυξη πρωτοβουλίας και ανάληψη ευθύνης κατά την εκτέλεση της εργασίας, διότι μόνο όταν συντρέχουν αυτά τα στοιχεία κατά την εκτέλεση της εργασίας, το πνευματικό στοιχείο υπερτερεί του σωματικού (ΑΠ

596/1996 ΕΕργΔ 1996, σελ. 919, ΜΠρΠατρ 915/2000 ΕΕργΔ 2001, σελ. 114, ΕφΘεσ/νίκης 1577/2003 ΑΡΜ 2003, σελ. 1141, ΑΠ 1437/2004, ΑΠ 637/2005, ΜΠρΘεσ/νίκης 15289/2007 ΕΕργΔ 2008, σελ. 781, ΜΠρΣαμ 262/2008 και εκεί αναφερόμενη νομολογία, ΑΠ 90/2009 ΔΕΕ 2009, σελ. 1391, ΑΠ 1405/2014, 90/2009, ΕφΘεσ/νίκης 1512/2015 ΑΡΜ 2015, σελ. 2113, ΕιρΝ.Ιωνίας 303/2015, ΔΕΕ 2016 σελ. 1121, ΑΠ 1266/2017). Συνεπώς, δεν αμφισβητείται ενώ, σε κάθε περίπτωση, έχει και ad hoc κριθεί ότι εργαζόμενη/-ος υπό την ιδιότητα καθαρίστριας/ή έχει την ιδιότητα εργάτριας/-η (ΑΠ 464/2014, ΑΠ 284/1996), δεδομένου ότι κατά την εκτέλεση της συγκεκριμένης εργασίας υπερτερεί η καταβολή σωματικής ενέργειας και η χρησιμοποίηση σωματικών δυνάμεων.

20. Επειδή σύμφωνα με την Δ.Α. 39/2004 «Για τους όρους αμοιβής εργασίας των Εργαζομένων στις Επιχειρήσεις Παροχής Υπηρεσιών όλης της χώρας», που κηρύχθηκε υποχρεωτική με την ΥΑ 13129/19.10.2004 (ΦΕΚ Β 1643/5.11.2004), καθιερώθηκε το 5νθήμερο –χωρίς μείωση μισθών αποδοχών- για τις αναφερόμενες εκεί κατηγορίες των εργαζομένων. Ειδικότερα, σύμφωνα με άρθ. 1 «Πεδίο ισχύος» : « 1. Στην παρούσα υπάγονται οι εργαζόμενοι με σχέση εξαρτημένης εργασίας που απασχολούνται σε επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών που δραστηριοποιούνται στους χώρους .... καθαρισμού κτιρίων και χώρων γενικά, ... και που έχουν τις παρακάτω ειδικότητες: .....γ. Βοηθητικό - τεχνικό προσωπικό (προσωπικό καθαριότητας - εισπράκτορες - αποθηκάριοι - κλητήρες - διανομείς)». Και περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθ. 4 «Εβδομάδα 5 ημερών» : « Καθιερώνεται για τους εργαζόμενους που υπάγονται στη ρύθμιση αυτή εβδομαδιαία εργασία πέντε ημερών, δώρου ημερησίας απασχόλησης και 40 ωρών εβδομαδιαίας εργασίας....». Σύμφωνα δε με το άρθ. 5 «Εφαρμογή θεσμικών όρων Ε.Γ.Σ.Σ.Ε.» : «Οι θεσμικοί όροι της Ε.Γ.Σ.Σ.Ε. όπως ισχύει αποτελούν μέρος της παρούσας και ισχύουν και για τους μισθωτούς που υπάγονται σ' αυτή.»

21. Επειδή σύμφωνα με το άρθ. 3 παρ. 3 «Χρονικά Όρια Εργασίας» της ΕΓΣΣΕ 1975 που κυρώθηκε με τον ν. 133/1975: «3. Ωράρια εβδομαδιαίας

εργασίας, ισχύοντα ή συμβατικώς εφαρμοζόμενα, ελάσσονα των 45 ωρών, δεν θίγονται διά της παρούσης Εθνικής Γενικής Συλλογικής Συμβάσεως Εργασίας. Η εφαρμογή όμως εις τας περιπτώσεις ταύτας, συστήματος εβδομαδιαίας εργασίας πέντε (5) ημερών, διέπεται υπό των διατάξεων της παρούσης.» Και περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθ. 5 παρ. 1 της ΕΓΣΣΕ : « 1. Προκειμένου των επί μισθώ αμειβομένων μισθωτών, δια την εξεύρεσιν του ωρομισθίου των, τα 6/25 του συμπεφωνημένου ή νόμιμου μισθού διαιρούνται δια του αριθμού 40. Δια την εξεύρεσιν του ωρομισθίου των επί ημερομισθίω αμειβομένων μισθωτών, το ποσόν των 6 πλήρων (συμπεφωνημένων ή νομίμων) ημερομισθίων, διαιρείται ομοίως δια του αριθμού 40....»

22. Επειδή σύμφωνα με το άρθ. 38 «Μερική απασχόληση» του ν. 1892/1990 (ΦΕΚ-101 Α') όπως αντικαταστάθηκε και ισχύει με το άρθ. 2 του ν. 3846/2010 «Για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη και άλλες διατάξεις», ορίζονται τα εξής: «1. Κατά την κατάρτιση της σύμβασης εργασίας ή κατά τη διάρκειά της ο εργοδότης και ο μισθωτός μπορούν με έγγραφη ατομική σύμβαση να συμφωνήσουν, ημερήσια ή εβδομαδιαία ή δεκαπενθήμερη ή μηνιαία εργασία, για ορισμένο ή αόριστο χρόνο, η οποία θα είναι μικρότερης διάρκειας από την κανονική (μερική απασχόληση). .... 2. Για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου νοείται ως: α) «εργαζόμενος μερικής απασχόλησης», κάθε εργαζόμενος με σύμβαση ή σχέση εξαρτημένης εργασίας, του οποίου οι ώρες εργασίας, υπολογιζόμενες σε ημερήσια, εβδομαδιαία, δεκαπενθήμερη ή μηνιαία βάση είναι λιγότερες από το κανονικό ωράριο εργασίας του συγκρίσιμου εργαζόμενου με πλήρη απασχόληση, β) «συγκρίσιμος εργαζόμενος με πλήρη απασχόληση», κάθε εργαζόμενος πλήρους απασχόλησης, που απασχολείται στην ίδια επιχείρηση με σύμβαση ή σχέση εξαρτημένης εργασίας, και εκτελεί ίδια ή παρόμοια καθήκοντα, υπό τις αυτές συνθήκες. Όταν στην επιχείρηση δεν υπάρχει συγκρίσιμος εργαζόμενος με πλήρη απασχόληση, η σύγκριση γίνεται με αναφορά στη συλλογική ρύθμιση στην οποία θα υπαγόταν ο εργαζόμενος αν είχε προσληφθεί με πλήρη απασχόληση. Οι εργαζόμενοι με σύμβαση ή σχέση εργασίας μερικής απασχόλησης δεν επιτρέπεται να αντιμετωπίζονται δυσμενώς

σε σχέση με τους συγκρίσιμους εργαζόμενους με κανονική απασχόληση, εκτός εάν συντρέχουν αντικειμενικοί λόγοι οι οποίοι τη δικαιολογούν, όπως η διαφοροποίηση στο ωράριο εργασίας. ....7. Αν η μερική απασχόληση έχει καθοριστεί με ημερήσιο ωράριο μικρότερης διάρκειας από το κανονικό, η παροχή της συμφωνημένης εργασίας των μερικώς απασχολούμενων πρέπει να είναι συνεχόμενη και να παρέχεται μία φορά την ημέρα. ... 9. Οι αποδοχές των εργαζομένων με σύμβαση ή σχέση εργασίας μερικής απασχόλησης υπολογίζονται όπως και οι αποδοχές του συγκρίσιμου εργαζομένου και αντιστοιχούν στις ώρες εργασίας της μερικής απασχόλησης. 10. Οι μερικώς απασχολούμενοι μισθωτοί έχουν δικαίωμα ετήσιας άδειας με αποδοχές και επίδομα αδείας, με βάση τις αποδοχές που θα ελάμβαναν εάν εργάζονταν κατά το χρόνο της αδείας τους, για τη διάρκεια της οποίας εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 2 του α.ν.539/1945, όπως ισχύει. ...17. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται για τους μερικώς απασχολούμενους όλες οι διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας.»

23. Επειδή στην ιστοσελίδα του ΚΕΠΕΑ (Κέντρο Πληροφόρησης Εργαζομένων και Ανέργων) της ΓΣΕΕ (www.kepea.gr/aarticle.php?id=294) αναγράφεται: «Υπολογισμός Ωρομισθίου Για τους αμειβόμενους με ημερομίσθιο, πολλαπλασιάζουμε το ημερομίσθιο επί 6 και το διαιρούμε με το ισχύον συμβατικό εβδομαδιαίο ωράριο, δηλαδή 40 ή λιγότερο, σε περίπτωση ωραρίου μικρότερου του 40ωρου ημερομίσθιο Χ 6 συμβατικό εβδομαδιαίο ωράριο. »

24. Επειδή στην υπό στοιχείο 2 της παρούσας διακήρυξη ορίζεται «**ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΝΑΔΟΧΟΥ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΚΤΙΡΙΑΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΤΟΥ .....**» «.....» **ΚΑΙ ΤΟΥ ΞΕΝΩΝΑ ΣΤΗΝ .....** **I. ΓΕΝΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΑΡΘΡΟ 1 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΝΑΔΟΧΟΥ 1.0** *Ανάδοχος αναλαμβάνει την καθαριότητα και την απολύμανση των κτιριακών εγκαταστάσεων και των εν γένει χώρων του Νοσοκομείου και του Ξενώνα σύμφωνα με το συνημμένο πίνακα (Παράρτημα I, Πίνακας 1), καθόλο το 24ωρο*

και για όλες τις ημέρες του χρόνου. 2. Σε όλα τα στάδια της παροχής υπηρεσιών, ο Ανάδοχος υποχρεούται να τηρεί τη νομοθεσία, τις κείμενες υγειονομικές και αστυκτηνιατρικές διατάξεις, τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του Νοσοκομείου και τις διαδικασίες που τηρούνται σε αυτό. 3. Ο καθαρισμός των χώρων θα γίνεται καθημερινά, περιλαμβανόμενων των Κυριακών, αργιών και εξαιρετέων ημερών, όλο το εικοσιτετράωρο' περιλαμβάνει δε όλα τα Τμήματα και χώρους του Νοσοκομείου και του Ξενώνα, καθώς και χώρους ευθύνης τους, που, κατά την κατάρτιση της σύμβασης, λειτουργούν και χρησιμοποιούνται. Ο Ανάδοχος είναι εξάλλου υποχρεωμένος, σε τακτά χρονικά διαστήματα και σύμφωνα με τις υποδείξεις του Νοσοκομείου, να καθαρίζει και τυχόν χώρους που, κατά τη κατάρτιση της σύμβασης, δεν χρησιμοποιούνται. Η συμμετοχή στην παρούσα σημαίνει γνώση, εκ μέρους του Αναδόχου, των χώρων του Νοσοκομείου που σήμερα χρησιμοποιούνται και λειτουργούν και της εκτάσεως αυτών, ακόμη κι αν δεν αναφέρονται ρητά στην παρούσα ή υπάρχει εύλογη απόκλιση στην έκτασή τους. 4. Το Νοσοκομείο έχει το δικαίωμα να αναθέσει στον Ανάδοχο πρόσθετες εργασίες, πέραν των συμβατικών, σε ποσοστό μέχρι 30%, για κάλυψη τυχόν εκτάκτων αναγκών που δεν μπορούν να προβλεφθούν και θα πρέπει να ειδοποιείται εγγράφως από το Νοσοκομείο σε εύλογο χρονικό διάστημα. Η τιμή των προσθέτων εργασιών θα υπολογίζεται από την προσφερθείσα τιμή, η οποία δεσμεύει τον Ανάδοχο. Επίσης, το Νοσοκομείο μπορεί να μειώσει τους χώρους, εφόσον δεν λειτουργούν, και το τίμημα θα μειωθεί με ανάλογη μείωση του προσωπικού. 5. Ως ολοκλήρωση του καθαρισμού θεωρείται και η αποκομιδή των απορριμμάτων που θα γίνεται σύμφωνα με τις συστάσεις της Επιτροπής Νοσοκομειακών Λοιμώξεων (Ε.Ν.Λ.) και της Επιτροπής Διαχείρισης Νοσοκομειακών Αποβλήτων. 6. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να γνωρίζει και να τηρεί την ισχύουσα Ελληνική Νομοθεσία για την διαχείριση των Νοσοκομειακών Απορριμμάτων (Ενδεικτικά αναφέρεται στην ΚΥΑ 146163 / 2012, ΦΕΚ 1537). Τα νοσοκομειακά απορρίμματα θα διαχωρίζονται στα: α) αστικά στερεά απόβλητα οικιακού τύπου (ΑΣΑ), τα οποία και θα τοποθετούνται σε μαύρους σάκους' β) επικίνδυνα απόβλητα αμιγώς μολυσματικά (ΕΑΑΜ), τα

οποία θα τοποθετούνται σε κίτρινους σάκους ή δοχεία μιας χρήσης, αδιαφανή, αδιάτρητα, αδιαπέραστα από υγρασία και θα φέρουν ευδιάκριτα και ανεξίτηλα το αναγνωριστικό σήμα «Απόβλητα Υγειονομικής Μονάδας (ΑΥΜ)» και το σήμα του βιολογικού κινδύνου' γ) μικτά επικίνδυνα απόβλητα (ΜΕΑ), τα οποία θα τοποθετούνται σε ειδικά χαρτοκυτία μιας χρήσης (Hospital Boxes) και στη συνέχεια θα κλείνονται σε κόκκινο σάκο με το αναγνωριστικό σήμα «Απόβλητα Υγειονομικών Μονάδων (ΑΥΜ)» και το σήμα του βιολογικού και του τοξικού κινδύνου, κόκκινου χρώματος. Επιπλέον του χάρτινου δοχείου, τα μικτά απορρίμματα θα τοποθετούνται και σε κόκκινους σάκους που θα φέρουν όλες τις ανωτέρω επισημάνσεις.7. Όλοι οι σάκοι θα πρέπει να δένονται με σφιγκτήρα και να φέρουν απαραίτητα αυτοκόλλητη ετικέτα στην οποία θα αναγράφεται το Νοσοκομείο, το Τμήμα από το οποίο προέρχονται και η Ημερομηνία αποκομιδής. Όλοι οι σάκοι θα πρέπει να είναι αδιαφανείς, αδιάτρητοι και αδιαπέραστοι από υγρασία. Τα απορρίμματα να συλλέγονται κατά το δυνατόν πλησιέστερα στον τόπο παραγωγής τους και να αποκλείονται οι διαδικασίες εκκένωσης και επαναλαμβανόμενης πλήρωσης της συσκευασίας (σε κάθε αλλαγή θα αλλάζει και ο σάκος). Μία φορά την ημέρα θα πλένονται οι περιέκτες στους θαλάμους και στους κοινόχρηστους χώρους (εσωτερικούς-εξωτερικούς). Για την ενδονοσοκομειακή μεταφορά των απορριμμάτων θα πρέπει να χρησιμοποιούνται τροχήλατοι κάδοι, οι οποίοι να κλείνουν ασφαλώς και να απολυμαίνονται μετά από κάθε χρήση. Οι κάδοι να είναι ανοξείδωτοι ή πλαστικοί, χωρητικότητας 350-500 Lt. και να διαθέτουν καπάκι και προστατευτικά για την αποφυγή πρόσκρουσης. Στον πυθμένα τους να υπάρχει αποχέτευση για τον συχνό καθαρισμό τους. 8. Σε περίπτωση που δεν τηρείται η διαδικασία διαχείρισης των απορριμμάτων, η Διοίκηση του Νοσοκομείου έχει το δικαίωμα να επιβάλλει πρόστιμο έως 30€ για κάθε παράβαση. 9. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να διαθέτει όλα τα αναγκαία μηχανήματα και εξοπλισμό για την παροχή των υπηρεσιών του, όπως παρατίθενται αναλυτικά στο Μέρος II, Άρθρο 4. 10. Ο Ανάδοχος, με την προσφορά του, υποχρεούται να καταθέσει κατάσταση διάθεσης ειδών που θα τον επιβαρύνουν. 11. Τα μηχανήματα και ο εξοπλισμός που χρησιμοποιούνται κατά τη διάρκεια του καθαρισμού πρέπει να

είναι καινούργια και να βρίσκονται σε άριστη κατάσταση, τόσο από άποψη λειτουργίας όσο και από εμφάνιση. 12. Σε περίπτωση βλάβης των μηχανημάτων καθαριότητας, ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να τα αντικαταστήσει αμέσως, ώστε η εκτέλεση του αναληφθέντος έργου να είναι απρόσκοπτη. 13. Το Νοσοκομείο θα παρέχει στον Ανάδοχο χώρο για την φύλαξη των εργαλείων και των μηχανημάτων, καθώς επίσης και αποδυτήρια για το προσωπικό του. Τα υλικά πολλαπλών χρήσεων (σφουγγαρίστρες, μάπες με μικροΐνες, πανάκια κτλ) θα πλένονται σε πλυντήρια και θα στεγνώνονται σε στεγνωτήρια που θα βρίσκονται εντός του χώρου του Νοσοκομείου. Ο Ανάδοχος οφείλει να διατηρεί την τάξη και την καθαριότητα των χώρων αυτών και να τους επιστρέφει, μετά τη λήξη της σύμβασης, στην αρχική τους κατάσταση. Ο Ανάδοχος έχει υποχρέωση να αδειάζει τους χώρους που του παρασχέθηκαν για την εργασία του με δικά του έξοδα, εάν αυτό του ζητηθεί από το Νοσοκομείο. Το Νοσοκομείο δεν ευθύνεται για κλοπή ή φθορά, για οποιοδήποτε λόγο, των αντικειμένων που φέρνει ή έχει αποθηκευμένα ο Ανάδοχος και οι υπάλληλοί του στο χώρο του Νοσοκομείου. 14. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να τηρεί όλους τους κανόνες πυρασφάλειας και ασφάλειας και να συμμορφώνεται με τις σχετικές οδηγίες του Νοσοκομείου. 15. Ο Ανάδοχος είναι υπεύθυνος για την αποκατάσταση οποιοσδήποτε ζημιάς ή βλάβης που θα προκληθεί στο προσωπικό και στις εγκαταστάσεις του Νοσοκομείου ή σε οποιονδήποτε τρίτο, εφόσον αυτή οφείλεται σε υπαιτιότητα των υπαλλήλων του ίδιου (Αναδόχου) ή των εργασιών του. 16. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να τηρεί έντυπη αλληλογραφία με τους αρμόδιους του Νοσοκομείου, με σκοπό την επισήμανση τυχόν παραλείψεων όσο και παραπόνων. 17. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να αντικαθιστά αμέσως κάθε έλλειψη και παράλειψη ή πλημμελή εργασία που θα παρατηρείται και γνωστοποιείται σε αυτόν από τους υπεύθυνους του Νοσοκομείου και την Ε.Ν.Λ. Εάν ο Ανάδοχος δεν φροντίζει σύμφωνα με τα ανωτέρω για την αποκατάσταση της έλλειψης ή παράλειψης ή πλημμελούς εργασίας, θα επιβάλλονται από το Νοσοκομείο ποινικές ρήτρες. Για κάθε παράλειψη ή πλημμελή εργασία που θα επισημανθεί στον Ανάδοχο, θα επιβάλλεται ποινική ρήτρα ίση με ποσοστό από 3% έως 10%,

παρακρατούμενης από τη ν μηνιαία αμοιβή. Σε κάθε περίπτωση, το Νοσοκομείο δικαιούται να κηρύξει έκπτωτο τον Ανάδοχο, χωρίς άλλη διατύπωση. 18. Για οποιαδήποτε αλλαγή του τρόπου καθαριότητας και χρήσης υλικών πρέπει να υπάρχει έγκριση από την Ε.Ν.Λ. 19. Κατά την παροχή υπηρεσιών από τον Ανάδοχο, δεν πρέπει να παρακωλύεται η λειτουργία του Νοσοκομείου, ούτε να ενοχλούνται ασθενείς, προσωπικό και επισκέπτες. 20. Ο Ανάδοχος πρέπει να φροντίζει για την έγκαιρη ανάληψη υπηρεσίας από τους υπαλλήλους του και για την αποχώρησή τους από το Νοσοκομείο, μετά το τέλος της εργασίας τους. 21. Ο Ανάδοχος είναι υπεύθυνος για την παροχή υπηρεσιών, λαμβάνοντας υπόψη τις αυξημένες απαιτήσεις που συνεπάγεται η παροχή υπηρεσιών στο χώρο ενός Νοσηλευτικού Ιδρύματος. 22. Πριν την ανάληψη της εργασίας, ο Ανάδοχος καταρτίζει, με τις σχετικές οδηγίες του Νοσοκομείου, πρόγραμμα για την καθαριότητα και την απολύμανση των χώρων. Επιπλέον μέτρα απολύμανσης μπορούν να ζητηθούν από το Νοσοκομείο. 23. Ο Ανάδοχος επιβαρύνεται με όλα τα έξοδα που αφορούν τις στολές και τα μέσα ατομικής προστασίας του προσωπικού του, καθώς και τον εξοπλισμό και τα μηχανήματα καθαριότητας (τροχήλατα, κουβάδες, ηλεκτρικές σκούπες, μηχανήματα γυαλίσματος, κτλ). Ο Ανάδοχος δεν επιβαρύνεται με έξοδα που αφορούν αναλώσιμα υλικά καθαριότητας (απορρυπαντικά, απολυμαντικά, σακούλες απορριμμάτων, πανέτες, σφουγγαρίστρες, ανταλλακτικά σφουγγαρίστρας κτλ). 24. Ο Ανάδοχος δεν επιβαρύνεται με δαπάνες ύδρευσης, παροχής ηλεκτρικού ρεύματος, θέρμανσης, κλιματισμού και καυσίμων, τα οποία βαρύνουν το Νοσοκομείο, με την προϋπόθεση της εύλογης χρήσης και κατανάλωσης από τον Ανάδοχο. 25. Ο ανάδοχος υποχρεούται να παρέχει τις υπηρεσίες του συνεχώς ακόμη και σε περίπτωση απεργίας προσωπικού.

ΑΡΘΡΟ 3 ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΥ ΑΝΑΔΟΧΟΥ 1. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να διαθέσει προσωπικό, το οποίο δεν θα εναλλάσσεται συχνά, εκπαιδευμένο σε γενικούς και ειδικούς κανόνες υγιεινής, ανάλογα με τη θέση εργασίας του, σύμφωνα με πρόγραμμα που θα έχει υλοποιηθεί και θα κατατεθεί. 3.Ο

Ανάδοχος υποχρεούται στην απαρέγκλιτη τήρηση της εκάστοτε ισχύουσας εργατικής και ασφαλιστικής νομοθεσίας, αναφορικά με την παροχή εργασίας του προσωπικού του, ιδίως δε ως προς την καταβολή των αποδοχών, οι οποίες σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να είναι κατώτερες των προβλεπομένων από τον νόμο, την τήρηση του νομίμου ωραρίου, των όρων υγιεινής και ασφάλειας κτλ. Παράβαση της υποχρέωσης αυτής δίνει το δικαίωμα στο Νοσοκομείο για μονομερή καταγγελία της συμβάσεως και κήρυξη του Αναδόχου ως εκπτώτου. ....5. Στο Νοσοκομείο θα παραδοθούν αποδεικτικά ασφάλισης των εργαζομένων στο Ι.Κ.Α. ή σε άλλο δημόσιο οργανισμό. Αλλοδαποί μπορούν να απασχοληθούν μόνο εφόσον έχουν τα απαραίτητα έγγραφα παραμονής και εργασίας στην Ελλάδα. Το Νοσοκομείο μπορεί να ζητήσει οποτεδήποτε οποιαδήποτε πληροφορία για την εργασιακή σχέση του προσωπικού με τον Ανάδοχο.

ΑΡΘΡΟ 5 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ Ανάλογα με τη χρήση του χώρου καθορίζεται η συχνότητα του καθαρισμού και της απολύμανσης, όπως περιγράφεται αναλυτικά στον παρακάτω πίνακα. Ανεξαρτήτως αυτών, σε κάθε περίπτωση, για κάθε εργασία και κάθε χώρο εργασίας καθορίζεται από το Νοσοκομείο ο χρόνος παροχής αυτής, καθώς επίσης και οι ώρες έναρξης και λήξης αυτής. Οι εργασίες καθαρισμού γίνονται στα χρονικά διαστήματα που δεν εμποδίζεται η λειτουργία των χώρων του Νοσοκομείου. Ενδεικτικά ωράρια καθαρισμού □□ Κοινόχρηστοι χώροι: Καθημερινά από 06:30 έως 22:00. □□ Νοσηλευτικά Τμήματα – Δωμάτια Νοσηλείας: Καθημερινός καθαρισμός από 06:30 έως 14:00. Απογευματινό σκούπισμα-σφουγγάρισμα και αποκομιδή απορριμμάτων από 15:00 έως 20:00. Κάλυψη εκτάκτων αναγκών από 20:00 έως 06:30. □□ Μονάδες Εντατικής: Καθαρισμοί από 06:30 έως 22:00 και κάλυψη εκτάκτων αναγκών από 22:00 έως 06:30. □□ Εξωτερικά Ιατρεία: Καθημερινός καθαρισμός από 6:30 έως 8:00 και από 15:00 έως 22:00. □□ Διαγνωστικά Εργαστήρια: Καθημερινός καθαρισμός από 06:30 έως 13:30. □□ Γραφεία: Καθημερινές εργασίες από 06:30 έως 13:30. □□ Χειρουργεία: Ενδιάμεσοι καθαρισμοί: από 07:00 μέχρι λήξη επεμβάσεων, τελικός

καθαρισμός: από τη λήξη επεμβάσεων έως 06:00. □□Πλυντήρια: Καθαρισμός από 07:00 έως 14:00. □□Αποθήκες: Καθημερινά από 07:00 έως 08:30. Ο καθαρισμός γίνεται παρουσία του αποθηκάρου και όχι εκτός ωραρίου εργασίας για λόγους ασφάλειας. □□Μηχανοστάσια: Περιοδικός γενικός καθαρισμός (τουλάχιστον μηνιαίως). □□Απογευματινή αποκομιδή απορριμμάτων και κάλυψη εκτάκτων αναγκών □□Γενική καθαριότητα: μηνιαία κατόπιν συνεννόησης με την προϊσταμένη ή τον υπεύθυνο του κάθε τμήματος. Σημειώσεις 1. Εκτός του ωραρίου τακτικών-προγραμματισμένων εργασιών απαιτείται 24ωρη κάλυψη του Νοσοκομείου για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών. 2. Στις περιπτώσεις που υπάρχουν διαφορετικές κατηγορίες εργασιών (π.χ. σε ένα όροφο να απαιτείται καθαρισμός θαλάμου, καθαρισμός γραφείων, καθαρισμός κοινοχρήστων χώρων κλπ), είναι προφανές ότι θα πρέπει να γίνει συντονισμός και να εξασφαλιστεί η αλληλουχία εκτέλεσης των εργασιών. 3. Ο Ανάδοχος οφείλει να έχει επόπτη καθαριότητας στην πρωινή και απογευματινή βάρδια. Για την εξασφάλιση της πιστής εφαρμογής των περιγεγραμμένων διαδικασιών απαιτείται συνεχής έλεγχος σε όλα τα στάδια των εργασιών καθαριότητας με ευθύνη του Αναδόχου. Επιπλέον, επιβάλλεται η συμπλήρωση Δελτίων Ελέγχου ανά χώρο, τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα, που θα πιστοποιούν την εκτέλεση των εργασιών.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΑΝΑ ΒΑΡΔΙΑ Η κατανομή, η τοποθέτηση και μετακίνηση των υπαλλήλων καθαριότητας θα γίνεται σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα, κατ' εντολή του/της Προϊσταμένου/ης της Επιστασίας με τη σύμφωνη γνώμη της Νοσηλευτικής Υπηρεσίας και της Ε.Ν.Λ. του Νοσοκομείου. Α. Για τους χώρους του Νοσοκομείου και τις εργάσιμες ημέρες της εβδομάδας από Δευτέρα έως Παρασκευή με τις αντίστοιχες ώρες εργασίας (σε πλήρες και συνεχές ωράριο): 1. Ένα (1) άτομο για το ΚΕΠΕ από 06:00 έως 13:00. 2. Τρία (3) άτομα για τον 1ο όροφο (Αιμοδοσία, Βιοχημικό, Αιματολογικό, Αποστείρωση, Φαρμακείο, Εκκλησία, Παθολογοανατομικό, Βιοπαθολογικό, Κυτταρολογικό, ΕΙ Γναθοχειρουργικό, ΕΙ Β' Χειρουργικής Μαστού, Τουαλέτες, Πειραματόζωα, Πειραματική Χημειοθεραπεία, Γραφείο

Αριθμός απόφασης: 555/2020

Τεχνολόγων, Γραφεία Νοσηλευτικής Υπηρεσίας, Γραφείο ΕΝΛ) από 06:00 έως 13:00. 3. Ένα (1) άτομο για το Ακτινοδιαγνωστικό και τα Εξωτερικά Ιατρεία από 06:00 έως 13:00. 4. Ένα (1) άτομο για το Ακτινοθεραπευτικό – σαλόνι από 06:00 έως 13:00. 5. Ένα (1) άτομο για τα Αμφιθέατρο, Πλυντήρια, Γραφείο Εστίασης, Γραφείο Επιστάσις, Αποθήκη ΤΥ, Διαχείριση, Ραφείο, Μηχανουργείο, Τμήμα Προμηθειών, Νεκροθάλαμο, Τραπεζαρία, Αποθήκες από 06:00 έως 13:00. 6. Ένα (1) άτομο για το Ισόγειο, Υπόγειο και Αύλειο χώρο από 06:00 έως 13:00. 7. Ένα (1) άτομο για τις κουζίνες των ορόφων από 07:00 έως 14:00. 8. Ένα (1) άτομο για το τμήμα Πυρηνικής Ιατρικής – Ισοτόπων από 10:00 έως 17:00. 9. Ένα (1) άτομο για τα Εξωτερικά Ιατρεία και το Αρχείο από 14:00 έως 21:00. 10. Τέσσερα (4) άτομα για τα Χειρουργεία (1άτομο) από 06:00 έως 13:00,(1άτομο) από 09:00 έως 14:00,(1άτομο) από 11:00 με 18:00 και (1άτομο) από 13:00 έως 18:00. 11. Ένα (1) άτομο για τη ΜΕΘ και τη Βιβλιοθήκη από 06:00 έως 13:00. 12. Ένα (1) άτομο για τα Εφημερία των Γιατρών, Γραφεία ΤΥ από 09:00 έως 16:00. 13. Ένα (1) άτομο για τα Γραφεία Διοικητικής Υπηρεσίας και ΜΕΘ από 14:00 έως 21:00. 14. Ένα (1) άτομο για το ΔΤΗΝ (9ος όροφος) από 06:00 έως 13:00. 15. Από ένα (1) άτομο για τους ορόφους 3ο, 4ο , 5ο , 6ο , 7ο ,8ο από 06:00 έως 13:00. 16. Από ένα (1) άτομο για τους ορόφους 3ο, 4ο , 5ο , 6ο από 06:00 έως 10:00. 17. Πέντε (5) άτομα για τους ορόφους 1ο,3ο , 4ο , 5ο , 6ο , 7ο ,8ο από 13:00 έως 20:00. 18. Ένα (1) άτομο για τους ορόφους 1ο,3ο , 4ο , 5ο , 6ο , 7ο ,8ο από 20:00 έως 23:00. 19. Ένα (1) άτομο για όλο το Νοσοκομείο από 23:00 έως 06:00. 20. Τέσσερις (4) εργάτες καθαριότητας για τη μεταφορά των σκουπιδιών όλων των ορόφων από 07:00 έως 14:00. 21. Τέσσερις (4) εργάτες γενικών καθηκόντων από 07:00 έως 14:00. 22. Ένα (1) άτομο Επόπτης από 06:00 έως 14:00.

B. Για τους χώρους του Νοσοκομείου και για Σαββάτο, Κυριακή, Εορτές & Αργίες με τις αντίστοιχες ώρες εργασίας (σε συνεχές ωράριο): 1. Από ένα (1) άτομο για τους ορόφους 3ο, 4ο , 5ο , 6ο , 7ο ,8ο από 06:00 έως 13:00. 2. Τρία (3) άτομα για τους ορόφους 1ο ,3ο, 4ο , 5ο , 6ο , 7ο ,8ο από 13:00 έως 20:00.

3. Ένα (1) άτομο για τους ορόφους 1ο ,3ο, 4ο , 5ο , 6ο , 7ο ,8ο από 20:00 έως 23:00. 4. Ένα (1) άτομο για όλο το Νοσοκομείο από 23:00 έως 06:00. 5. Ένα (1) άτομο για ΜΕΘ, Εφημερεία, Μαγειρεία, Είσοδο Ισογείου, Είσοδο Υπογείου και Αύλειο Χώρο από 06:00 έως 13:00. 6. Ένα (1) άτομο για ΜΕΘ, Μαγειρεία, Ισόγειο, Υπόγειο, Αύλειο Χώρο από 13:00 έως 20:00. Γ. Για τις εργάσιμες ημέρες τις εβδομάδας από Δευτέρα έως Παρασκευή, πλην εορτών και αργιών, με τις αντίστοιχες ώρες εργασίας (σε πλήρες και συνεχές ωράριο) για το Ξενώνα .....: 1. Ένα (1) άτομο από 08:00 έως 14:00. 2. Ένα (1) άτομο από 14:00 έως 20:00.

ΑΡΘΡΟ 8 ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

1. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να συνάπτει και να διατηρεί, αποκλειστικά με δική του δαπάνη, ασφαλίσεις καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της παρούσας σύμβασης, σύμφωνα με τη ελληνική νομοθεσία και τα προβλεπόμενα στην παρούσα σύμβαση, για οποιοσδήποτε δραστηριότητες προβλέπονται ή εμπίπτουν στην παρούσα σύμβαση, ιδίως δε την σχετικά με την ασφάλιση του προσωπικού του και για αστική ευθύνη έναντι τρίτων. 2. Ο Ανάδοχος θα εξασφαλίσει ότι θα υφίστανται σε ισχύ οι κάτωθι αναφερόμενες ασφαλιστικές καλύψεις, καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης του Έργου: i. Κάλυψη οποιασδήποτε Αστικής Ευθύνης προς οποιονδήποτε τρίτο, η οποία ανακύπτει από ή οφείλεται στην εκτέλεση του Έργου, περιλαμβανομένων, αλλά όχι μόνο, περιπτώσεων θανάτου, σωματικών βλαβών, απώλειας ή ζημίας περιουσίας, ατυχηματικής ρύπανσης, ψυχικής οδύνης και ηθικής βλάβης, μέχρι εκείνων των ορίων ευθύνης τα οποία θα διατηρούσε σε ισχύ ένας συνετός λειτουργός έργου παρόμοιας φύσης, μεγέθους και χαρακτηριστικών του Έργου, και τα οποία σε καμία περίπτωση δεν θα είναι χαμηλότερα των 1.000.000,00 € ανά γεγονός και 2.000.000,00 € αθροιστικά ετησίως. Στην κάλυψη θα περιλαμβάνεται ρητά και η εκ του Άρθρου 922 του Αστικού Κώδικα απορρέουσα ευθύνη της Υπηρεσίας (ευθύνη προστήσαντος). ii. Με το ασφαλιστήριο, στο οποίο το Νοσοκομείο θα αναφέρεται ως «συνασφαλιζόμενος» θα καλύπτεται και η εκ του Νόμου ευθύνη του Αναδόχου, την οποία έχει με την ιδιότητα του Εργοδότη και περιλαμβάνει

την, από τα άρθρα 657, 658 και 932 του ισχύοντος Α.Κ., προβλεπόμενη υποχρέωση του Ασφαλισμένου έναντι του προσωπικού του που είναι ασφαλισμένο στο ΙΚΑ και απασχολείται στις περιγραφόμενες στην παρούσα σύμβαση εργασίες, σε περίπτωση σωματικών βλαβών που θα προκληθούν κατά τη διάρκεια της εργασίας. Ο Ανάδοχος θα πρέπει να εξασφαλίσει ότι τα ανωτέρω τηρούνται και από τους πάσης φύσεως συμβούλους, συνεργάτες και υπεργολάβους αυτού. 3. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να ασφαλίσει το προσωπικό του σύμφωνα με τις διατάξεις της ελληνικής εργατικής νομοθεσίας όπως αυτές ισχύουν ανά πάσα χρονική στιγμή. Σε περίπτωση που προσωπικό του Αναδόχου δεν υπάγεται σε διατάξεις της ισχύουσας Νομοθεσίας, αυτός υποχρεούται να το ασφαλίσει έναντι ατυχημάτων σε ασφαλιστικές εταιρείες. Ο Ανάδοχος θα πρέπει να εξασφαλίσει ότι τα ανωτέρω τηρούνται και από τους πάσης φύσεως συμβούλους, συνεργάτες και υπεργολάβους αυτού. 4. Όλες οι ασφαλιστικές συμβάσεις θα καταρτίζονται εγγράφως και θα τυγχάνουν της εγκρίσεως του Νοσοκομείου, η οποία θα έχει την έννοια του ελέγχου και της εκ μέρους της αποδοχής ότι συμμορφώνονται επαρκώς με τους όρους του παρόντος Άρθρου, του Προσαρτήματος περί ελάχιστων ασφαλιστικών απαιτήσεων και των λοιπών όρων της παρούσας Σύμβασης. 5. Οι ασφαλίσεις δεν απαλλάσσουν ούτε περιορίζουν καθ' οιονδήποτε τρόπο τις υποχρεώσεις και ευθύνες του Αναδόχου που απορρέουν από την παρούσα Σύμβαση. Σε κάθε περίπτωση, ο Ανάδοχος ευθύνεται πλήρως για όλους τους κινδύνους που απορρέουν ή σχετίζονται με την παροχή των υπηρεσιών του και παραμένει αποκλειστικά και εξ ολοκλήρου υπεύθυνος για την πλήρη και έγκαιρη αποκατάσταση ζημιών σε πρόσωπα ή/και πράγματα, ανεξάρτητα εάν και σε ποιο βαθμό καλύπτονται από ασφαλιστικές συμβάσεις ή αποζημιώνονται από τους ασφαλιστές, ακόμη και πέραν των ποσών κάλυψης των εν λόγω συμβάσεων.

(Σελ. 22) Εγγυήσεις Εγγυητική συμμετοχής δεν απαιτείται. Ο ανάδοχος όμως οφείλει πριν την υπογραφή της σχετικής σύμβασης να προσκομίσει εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης. Το ύψος της θα ισούται με το 5% του συνολικού

συμβατικού τιμήματος μη συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α. Η εγγύηση καλής εκτέλεσης καταπίπτει στην περίπτωση παράβασης των όρων της σύμβασης, όπως αυτή ειδικότερα ορίζει. Η εγγύηση καλής εκτέλεσης της σύμβασης καλύπτει συνολικά και χωρίς διακρίσεις την εφαρμογή όλων των όρων της σύμβασης και κάθε απαίτηση της αναθέτουσας αρχής ή του κυρίου του έργου έναντι του αναδόχου. Ο χρόνος ισχύος της εγγύησης καλής εκτέλεσης πρέπει να είναι μεγαλύτερος από το συμβατικό χρόνο φόρτωσης ή παράδοσης, κατά ένα μήνα. Η εγγύηση καλής εκτέλεσης επιστρέφεται στο σύνολό της μετά την οριστική ποσοτική και ποιοτική παραλαβή του συνόλου του αντικειμένου της σύμβασης.

Σελ. 23 Φάκελος Οικονομικής Προσφοράς με την ένδειξη «ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ» ο οποίος θα περιέχει : • Η οικονομική προσφορά θα περιέχει τις απαιτήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 68 παρ.1 του Ν. 3863/2010) (ΦΕΚ Α΄115/15-7-2010). Ειδικότερα σε χωριστό κεφάλαιο της οικονομικής προσφοράς να αναφέρονται, με ποινή αποκλεισμού, εκτός των άλλων τα εξής : α) ο αριθμός των εργαζομένων που θα απασχοληθούν στο έργο β) οι ημέρες και οι ώρες εργασίας γ) η συλλογική σύμβαση εργασίας στην οποία στην οποία υπάγονται οι εργαζόμενοι δ) το ύψος του προϋπολογισμένου ποσού που αφορά πάσης φύσεως νόμιμες αποδοχές αυτών των εργαζομένων ε) το ύψος των ασφαλιστικών εισφορών με βάση τα προϋπολογισθέντα ποσά. • Στην προσφορά πρέπει να υπολογίζεται εύλογο ποσοστό διοικητικού κόστους παροχής των υπηρεσιών, των αναλώσιμων, του εργολαβικού κέρδους και των νόμιμων υπέρ Δημοσίου και τρίτων κρατήσεων. • Επιπρόσθετα, να επισυνάπτεται στην προσφορά αντίγραφο της συλλογικής σύμβασης εργασίας στην οποία υπάγονται οι εργαζόμενοι. • Η τιμή θα δίδεται σε ευρώ (€), ως μηνιαίο αντάλλαγμα και θα αναγράφεται ολογράφως και αριθμητικώς. Στην τιμή περιλαμβάνονται οι τυχόν υπέρ τρίτων κρατήσεις ως και κάθε άλλη επιβάρυνση εκτός ΦΠΑ. Το συνολικό μηνιαίο τίμημα θα λαμβάνεται για την σύγκριση τιμών. • Προσφορές που δεν δίνουν τις τιμές σε ευρώ ή που καθορίζουν σχέση ΕΥΡΩ προς ξένο νόμισμα θα απορρίπτονται ως απαράδεκτες. Οι προσφέροντες

οφείλουν να συμπληρώσουν, επί ποινή αποκλεισμού τον πίνακα ανάλυσης οικονομικής προσφοράς του Παραρτήματος Β' Ο προϋπολογισμός της υπηρεσίας για τη διάρκεια τριών (3) μηνών θα ανέρθει έως του ποσού των 207.274.68€ συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. Απόφαση Διοικητή με αριθμ. πρωτ. 25085/30-12-2019, Α.Δ.Α.: ..... Κ.Α.Ε. ...., καταχωρήθηκε με α/α ..... στο Βιβλίο Εγκρίσεων και Εντολών της Υπηρεσίας. Από τον προς κατακύρωση ανάδοχο θα απαιτηθεί επιπλέον να κατατεθεί ασφαλιστήριο συμβόλαιο αστικής ευθύνης, όπως ορίζεται στις εγκεκριμένες τεχνικές προδιαγραφές, σύμφωνα με το άρθρο 8 «ασφάλιση έργου» του Παραρτήματος Α' των τεχνικών προδιαγραφών της πρόσκλησης, το οποίο θα ισχύει καθ' όλη τη διάρκεια της σύμβασης και ένορκη βεβαίωση της παρ. 2 εδ Δ του Ν. 4144/2013 του νομίμου εκπροσώπου ενώπιον συμβολαιογράφου, περί μη επιβολής σε βάρος της εταιρείας πράξης επιβολής προστίμου για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας «υψηλής» ή «πολύ υψηλής» σοβαρότητας, καθώς και εγγύηση καλής εκτέλεσης ποσού ύψους 5% της συμβατικής αξίας χωρίς τον ΦΠΑ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ

Α/Α ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1 Αριθμός Εργαζομένων – Θέσεις Εργασίας

2 Ημέρες και ώρες εργασίας

3 Συλλογική σύμβαση εργασίας στην οποία υπάγονται οι εργαζόμενοι (η οποία επισυνάπτεται)

4 Τετραγωνικά μέτρα καθαρισμού ανά άτομο

α/α ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΣΟΣΤΟ ΜΗΝΙΑΙΟ ΚΟΣΤΟΣ ΑΝΑ ΑΤΟΜΟ ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΜΗΝΙΑΙΟ ΚΟΣΤΟΣ ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ 3 ΜΗΝΩΝ

Αριθμός απόφασης: 555/2020

5 Έγχος προϋπολογισμένου ποσού που αφορά τις πάσης φύσεως νόμιμες αποδοχές των εργαζομένων

6 Έγχος ασφαλιστικών εισφορών με βάση τα προϋπολογισθέντα ποσά

7 Έγχος διοικητικού κόστους παροχής των υπηρεσιών

8 Έγχος αναλωσίμων _____

9 Έγχος νομίμων υπέρ του Δημοσίου και τρίτων κρατήσεων
_____

10 Έγχος εργολαβικού κέρδους
_____

ΣΥΝΟΛΟ

Σημείωση : Ο ανωτέρω πίνακας πρέπει να συμπληρωθεί (με ποινή αποκλεισμού) σύμφωνα με το άρθρο 68 του Ν. 3863/2010, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 22 του Ν. 4144/2013 και ισχύει.

25. Επειδή, κατά τα παγίως γενόμενα δεκτά από τη νομολογία, η Διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί κανονιστική πράξη, η οποία διέπει το διαγωνισμό και δεσμεύει τόσο την αναθέτουσα αρχή, η οποία διενεργεί αυτόν (ΕΣ Πράξεις VI Τμήματος 78/2007,19/2005,31/2003), όσο και τους διαγωνιζόμενους. Η δε παράβαση των διατάξεων (όρων) αυτής, οδηγεί σε ακυρότητα των εγκριτικών πράξεων του αποτελέσματος του διαγωνισμού και των κατακυρωτικών αυτού πράξεων (ΟΛΣΤΕ 2137/1993). Κατά συνέπεια, τυχόν παράβαση ουσιώδους όρου της διακήρυξης, είτε κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού, είτε κατά τη συνομολόγηση της σύμβασης, καθιστά μη νόμιμη τη σχετική διαδικασία (ΕΣ Πράξη VI Τμήματος 78/2007).

26. Επειδή, περαιτέρω, η υποχρέωση διαφάνειας έχει μεταξύ άλλων ως σκοπό να αποκλείσει τον κίνδυνο αυθαιρεσίας εκ μέρους της αναθέτουσας

αρχής (βλ., C 278/14, SC Enterprise Focused Solutions SRL ECLI:EU:C:2015:228,σκ. 25 και απόφαση SAG ELV Slovensko κ.λπ., C 599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 25 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία) και ο σκοπός αυτός δεν θα επιτυγχανόταν αν η αναθέτουσα αρχή μπορούσε να μην εφαρμόσει τους όρους στους οποίους η ίδια υποβλήθηκε (βλ., C 278/14, SC Enterprise Focused Solutions SRL ECLI:EU:C:2015:228,σκ. 27).

27. Επειδή, σύμφωνα με την πάγια πλέον θέση της νομολογίας, από τους αναφερόμενους πιο πάνω όρους της διακήρυξης, τις παρατεθείσες διατάξεις των άρθρων 18 και 130 του Ν. 4412/2016 και τις συναφείς διατάξεις του άρθρου 68 του Ν. 3863/2010 (Φ.Ε.Κ. Α' 115/15-7-2010), όπως ισχύει, στις οποίες γίνεται ρητή παραπομπή με το κανονιστικό κείμενο του διαγωνισμού, καθίσταται σαφές ότι ο υποψήφιος ανάδοχος σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαριότητας (ΣΤΕ 3439/2014), πέραν της υποχρέωσής του να τηρεί απαρέγκλιτα τις διατάξεις της εργατικής και ασφαλιστικής νομοθεσίας και να καταβάλει στο προσωπικό καθαριότητας το σύνολο των νόμιμων αποδοχών του, πλέον των αναλογουσών επ' αυτών ασφαλιστικών εισφορών, οφείλει να διαμορφώνει την οικονομική προσφορά του κατά τρόπο ώστε να είναι επαρκής για την καταβολή των νόμιμων κρατήσεων αλλά και την κάλυψη των λοιπών στοιχείων κόστους που αφορούν την εκτέλεση της σύμβασης (κόστος αναλωσίμων, εργαλείων και μηχανημάτων, διοικητικής υποστήριξης, εγγυητικών επιστολών, ασφάλειας και υγιεινής κ.λπ.), ώστε, μετά την αφαίρεση και αυτών, να απομένει εύλογο ποσό κέρδους και να μην τίθεται σε κίνδυνο η εκτέλεση της σχετικής σύμβασης (ΣΤΕ 3439/2014, ΕΑΣΤΕ 108/2014, 328/2013, 187/2013, 198/2013, 970/2010, 1069/ 2009, 1257/2009, 1262/ 2009, 1297/2009, 1299/ 2009, 840/2008 κ.ά.). Άλλωστε, και λόγοι δημοσίου συμφέροντος επιτάσσουν την τήρηση της νομιμότητας κατά τη διαδικασία των διαγωνισμών για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων, ώστε να γίνεται η ανάθεση σε νομίμως επιλεγέντα ανάδοχο (ΕΑ ΣΤΕ 840/2008), να μην δημιουργούνται συνθήκες αθέμιτου ανταγωνισμού και να τηρείται η αρχή της ισότητας των διαγωνιζομένων και της διαφάνειας της διαδικασίας (πρβλ. ΔΕφΘεσ 42/2015).

28. Επειδή, για να είναι νόμιμη η ανάθεση παροχής δημοσίων συμβάσεων από αναθέτουσες αρχές σε τρίτους, απαιτείται να προκύπτουν με σαφήνεια από τα έγγραφα της σχετικής σύμβασης η προϋπολογιζόμενη δαπάνη της σύμβασης και η τεκμηρίωσή της και ειδικότερα, πρέπει να προκύπτουν από τα στοιχεία του φακέλου κατά τρόπο ειδικό και ορισμένο τα στοιχεία από τα οποία τεκμηριώνεται το μέγεθος της προϋπολογιζόμενης δαπάνης (π.χ. έρευνα αγοράς, συγκριτικά στοιχεία άλλων διαγωνισμών με συναφές αντικείμενο), ώστε να αιτιολογείται επαρκώς η έκταση της δημοσιονομικής επιβάρυνσης του φορέα. Η έλλειψη των ως άνω στοιχείων καθιστά τη σχετική διαδικασία ανάθεσης και τις οικείες δαπάνες μη νόμιμες (πρβλ. Ε.Σ. πράξεις ΚΠΕΔ στο IV Τμ. 24/2018, στο VII Τμ. 23/2017, 55/2017, 151, 168/2017).

29. Επειδή σύμφωνα με την αρχή της νομιμότητας, που διέπει το σύνολο της διοικητικής δράσης, κάθε διακήρυξη δημόσιου διαγωνισμού πρέπει να ερμηνεύεται ως επιβάλλουσα την τήρηση των κείμενων διατάξεων, της εργατικής νομοθεσίας και της νομοθεσίας περί κοινωνικής ασφάλισης. Αντίθετη εκδοχή, δημιουργεί ζητήματα ως προς την εφαρμογή διατάξεων αναγκαστικού δικαίου και της προστασίας των εργαζομένων αλλά και συνθήκες αθέμιτου ανταγωνισμού και προσκρούει, για το λόγο αυτό και στις αρχές της ισότητας των διαγωνιζομένων και της διαφάνειας της διαδικασίας (βλ. σχετικά ΕΑ ΣΤΕ 134/2011, 1100/2010, 873/2010, 628/2010, 58/2009, 1344/2008, 840/2008, 791/2008, 1172/2008, 1090/2006, 4058/2001, 805/2001), αφού οδηγεί σε μειονεκτική θέση τους καλόπιστους διαγωνιζόμενους, οι οποίοι διαμορφώνουν την προσφορά τους σεβόμενοι τις απαιτήσεις του νόμου και της διακήρυξης. Η υποβολή δε ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς, δύναται να πλήξει και το δημόσιο συμφέρον, στο μέτρο που ο ανάδοχος που έχει υποβάλει ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά και έχει επιτύχει την υπέρ αυτού κατακύρωση του αποτελέσματος του διαγωνισμού, ενδέχεται, κατά λογική ακολουθία, να επιχειρήσει κατά την εκτέλεση των υπηρεσιών να καλύψει τη ζημία που υφίσταται λόγω του ασυνήθιστα χαμηλού τιμήματος που λαμβάνει, με μείωση

της ποιότητας ή και της ποσότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών (βλ. πράξη 240/2007 VI Τμ. Ε.Σ.).

30.Επειδή, κατά τις διατάξεις του άρθρου 68 παρ. 1 του ν. 3863/2010, σε συνδυασμό με τις προγενέστερες, αντίστοιχες του ως άνω άρθρου 88 του ν.4412/2016, διατάξεις, οι οποίες ρύθμιζαν καθ' όμοιο τρόπο το ζήτημα ελέγχου των ασυνήθιστα χαμηλών οικονομικών προσφορών, *«στους διαγωνισμούς για την παροχή υπηρεσιών καθαρισμού ή φυλάξεως πρέπει να υπολογίζεται στην οικονομική προσφορά των διαγωνιζομένων, πέραν των λοιπών, και ένα εύλογο ποσοστό διοικητικού κόστους παροχής των υπηρεσιών τους, καθώς και των αναλωσίμων. Ενόψει του ότι το ποσοστό αυτό δεν είναι εκ των προτέρων καθορισμένο, η αναθέτουσα αρχή οφείλει να εξετάσει, αν, λαμβανομένων υπόψη των δεδομένων της υπό σύναψη συμβάσεως και των τυχόν παρεχομένων από τον διαγωνιζόμενο επί του θέματος διευκρινίσεων, το αναφερόμενο στην προσφορά του διοικητικό κόστος είναι εύλογο, εις τρόπον ώστε να καλύπτονται στοιχειωδώς οι λειτουργικές ανάγκες εκτελέσεως της συμβάσεως. Αν η αναθέτουσα αρχή κρίνει, ενόψει και των υποβληθεισών εξηγήσεων, ότι το αναφερόμενο στην προσφορά διαγωνιζομένου κόστος δεν είναι εύλογο, η προσφορά απορρίπτεται. Η κρίση δε της αναθέτουσας αρχής ως προς το εύλογο ή μη του διοικητικού κόστους υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο (βλ. ΣΤΕ 3439/2014, Ε.Α. ΣΤΕ 236/2015, 108/2014, 328, 198, 187/2013 κ.ά.). Μάλιστα, στις περιπτώσεις που από τη διακήρυξη του διαγωνισμού συνάγεται ότι το διοικητικό κόστος για τη συγκεκριμένη σύμβαση πρέπει, κατ' αρχήν, να καλύπτει, μεταξύ άλλων, το κόστος για την απόκτηση και χρήση του αναφερόμενου στη διακήρυξη εξοπλισμού (όπως στολές, φακούς, ασυρμάτους και τηλέφωνα, αλλά και έντυπα) και των αναλωσίμων, η προσφορά, στην οποία αναφέρεται διοικητικό κόστος που δεν καλύπτει τις εν λόγω δαπάνες, απορρίπτεται. Έχει κριθεί όμως, ότι τέτοια προσφορά δεν απορρίπτεται, αν ο διαγωνιζόμενος επικαλεσθεί και αποδείξει ενώπιον της αναθέτουσας αρχής ότι, ως εκ του τρόπου οργανώσεως της επιχειρησεώς του ή άλλων, ενδεχομένως, παραγόντων, δικαιολογείται το αναφερόμενο στην προσφορά του ύψος του*

διοικητικού κόστους. Επομένως: Α. Οικονομική προσφορά που δεν περιλαμβάνει ένα εύλογο ποσοστό διοικητικού κόστους παροχής των υπηρεσιών καθαρισμού ή φυλάξεως, καθώς και των αναλωσίμων, όπως και κάποιο εύλογο περιθώριο κέρδους, δεν απορρίπτεται, άνευ ετέρου, ως απαράδεκτη, ούτε, όμως, δύναται να θεωρηθεί παραδεκτή από την αναθέτουσα αρχή, χωρίς τις αναγκαίες διευκρινήσεις του προσφέροντος προς αυτήν, κατόπιν σχετικής προσκλήσεώς της. Β. Οι διευκρινήσεις θα πρέπει να είναι ειδικές και συγκεκριμένες, να αποδεικνύονται από τον προσφέροντα και να συνιστούν εξαιρετικές συνθήκες, συνεπεία των οποίων δικαιολογείται η υποβολή τέτοιας οικονομικής προσφοράς στο συγκεκριμένο διαγωνισμό. Γ. Η αναθέτουσα αρχή θα πρέπει να αιτιολογήσει την αποδοχή τέτοιας οικονομικής προσφοράς, αφού αξιολογήσει τις διευκρινήσεις που θα της υποβληθούν και αφού κρίνει αιτιολογημένως ότι, παρά την έλλειψη ευλόγου ποσοστού διοικητικού κόστους ή ευλόγου ποσού ως εργολαβικού κέρδους, δεν τίθεται σε κίνδυνο η καλή εκτέλεση της συμβάσεως. Δ. Η αιτιολογία ως προς την αποδοχή τέτοιας οικονομικής προσφοράς, οπωσδήποτε, δεν δύναται να συνίσταται στην απλή διαπίστωση ότι «...ο προσδιορισμός εύλογου διοικητικού και εργολαβικού κέρδους για την παροχή των ζητούμενων υπηρεσιών ανάγεται στον τρόπο ασκήσεως της επιχειρηματικής δραστηριότητας του προσφέροντος, ο οποίος διαμόρφωσε την οικονομική προσφορά του κατά την ελεύθερη κρίση του, αναλαμβάνοντας και το βάρος του επιχειρηματικού κινδύνου κατά τη διαμόρφωση της τιμής της προσφοράς του...». Τούτο, για τον απλούστατο λόγο, ότι η απαίτηση του νόμου για οικονομική προσφορά με πρόβλεψη και των ως άνω ευλόγων ποσοστών διοικητικού κόστους, κόστους αναλωσίμων και εργολαβικού οφέλους, αποβλέπει στο να μη τίθεται σε κίνδυνο η εκτέλεση της σχετικής συμβάσεως, στη σύναψη της οποίας κατατείνει ο διαγωνισμός. Άλλωστε, ... δεν δύναται να υποστηριχθεί σοβαρώς, ότι κάποιος συμμετέχει στο διαγωνισμό, χωρίς να αποβλέπει σε εύλογο εργολαβικό όφελος, αλλά, απλώς, για να εξασφαλίσει εργασία στους απασχολούμενους του ή ότι διασφαλίζεται, σε κάθε περίπτωση, η καλή εκτέλεση της συμβάσεως, παρά την ανυπαρξία ευλόγου ποσοστού διοικητικού κόστους παροχής των υπηρεσιών,

όπως και του κόστους των αναλώσιμων. Όπως, μάλιστα, καθίσταται γνωστό από υποθέσεις κηρύξεως εκπτώτων των αναδόχων παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή φυλάξεως, συνήθεις λόγοι εκπτώσεώς τους είναι, είτε οι παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας ως προς το ύψος των αποδοχών των απασχολουμένων, είτε η απασχόληση ολιγότερων ατόμων από αυτούς που προβλέπει η σύμβαση, δηλαδή παραβάσεις στις οποίες υποπίπτει ο ανάδοχος για να μειώσει το κόστος παροχής των υπηρεσιών, η μείωση δε αυτή καθίσταται σχεδόν αναπότρεπτη σε περίπτωση καλύψεως με την οικονομική προσφορά μόνον της ελάχιστης εργατικής δαπάνης. Ε. Η νομιμότητα της αιτιολογίας της πράξεως της αναθέτουσας αρχής, περί της συνδρομής ειδικών συνθηκών, βάσει των οποίων, στη συγκεκριμένη περίπτωση δικαιολογείται η υποβολή τέτοιας οικονομικής προσφοράς, όπως και ως προς το εύλογο ή μη του διοικητικού κόστους, του κόστους αναλωσίμων, καθώς του εργολαβικού κέρδους και, συνακόλουθα, αποδοχής τέτοιας οικονομικής προσφοράς, υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο. Ο έλεγχος αυτός θα πρέπει να λαμβάνει ιδιαίτερως υπόψη του τον προαναφερόμενο σκοπό της αξιώσεως προβλέψεως στην οικονομική προσφορά ευλόγου ποσοστού, τόσο για διοικητικό κόστος και κόστος αναλωσίμων, όσο και για εργολαβικό κέρδος, δηλαδή την διασφάλιση της καλής εκτελέσεως της σχετικής συμβάσεως, στη σύναψη της οποίας κατατείνει ο διαγωνισμός. Επίλογος. Ως συμπέρασμα, μετά τη σύντομη αυτή εισήγηση επί των ως άνω σημαντικών ζητημάτων, για τη διασφάλιση συνθηκών πραγματικού ανταγωνισμού στους προαναφερόμενους διαγωνισμούς δημοσίων συμβάσεων, τονίζονται τα ακόλουθα: ...β) στους διαγωνισμούς παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή φυλάξεως, δεν καθίσταται, άνευ ετέρου ως απαραίδεκτη οικονομική προσφορά που δεν περιέχει ένα εύλογο ποσοστό διοικητικού κόστους παροχής των υπηρεσιών, καθώς και των αναλωσίμων, ή δεν καταλείπει και κάποιο περιθώριο κέρδους, αν δικαιολογείται η υποβολή της, παρά τις ελλείψεις αυτές, λόγω ειδικών συνθηκών στο πρόσωπο του προσφέροντος.... θα πρέπει η αναθέτουσα αρχή να εκφέρει την κρίση της, ...ότι η υποβολή της οικονομικής προσφοράς διαγωνιζομένου δικαιολογείται, έτσι όπως υποβάλλεται, λόγω ειδικών συνθηκών στο πρόσωπό του,

αιτιολογημένως, σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν ανωτέρω ...Κατά τον δικαστικό έλεγχο, για να κριθεί νόμιμη η αιτιολογία αυτή, θα πρέπει να διαπιστούται η παράθεση των συγκεκριμένων εκείνων στοιχείων, τα οποία θεμελιώνουν την κρίση της αναθέτουσας αρχής. Η ανάγκη δε, για τέτοια παράθεση, καθίσταται επιτακτικότερη στην περίπτωση που το προς προμήθεια είδος με τις ειδικές τεχνικές προδιαγραφές που τίθενται προσφέρεται, τη δεδομένη χρονική στιγμή, από μία μόνον εταιρεία, καθώς και στην περίπτωση που το αναφερόμενο στην οικονομική προσφορά διοικητικό κόστος ή εργολαβικό κέρδος είναι μηδενικό ή προσδιορίζεται σε τέτοιο ύψος που κατ' ουσίαν εξομοιούται προς μηδενικό. Τούτο, γιατί μόνον με την παράθεση των στοιχείων αυτών μπορεί να διαπιστωθεί η νομιμότητα της προηγηθείσης κρίσεως της αναθέτουσας αρχής επί των ανωτέρω ζητημάτων, διαφορετικά, θα πρόκειται περί μιας δικαστικής κρίσεως, η οποία, απλώς, θέτει μια σφραγίδα κατ' επίφασιν νομιμότητας σε μία πράξη της διοικήσεως, της οποίας, όμως, η νομιμότητα εξακολουθεί να παραμένει ερωτηματικό.» (βλ. Εισήγηση Ι. Λαμπρόπουλου Εφέτη ΔΔ 27-6-2017 Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών http://www.esdi.gr/nex/images/stories/pdf/epimorfosi/2017/lampropoulos_prosimbatikos.pdf)

31. Επειδή, αναφορικά με την υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να ελέγχει την αξιοπιστία μιας προσφοράς, απορρέει από την προηγούμενη ύπαρξη αμφιβολιών ως προς αυτήν, λαμβανομένου υπόψη ότι το άρθρο 69 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ το οποίο ενσωματώθηκε στην εθνική έννομη τάξη με το άρθρο 88 του ν. 4412/2016, έχει ως κύριο σκοπό να μην αποκλείεται προσφέρων από τη διαδικασία χωρίς να του έχει δοθεί η δυνατότητα να δικαιολογήσει το περιεχόμενο της προσφοράς του η οποία φαίνεται υπερβολικά χαμηλή. Συνεπώς, μόνον εφόσον προκύπτουν τέτοιες αμφιβολίες οφείλει η αρμόδια επιτροπή αξιολογήσεως να ζητήσει τις προσήκουσες διευκρινίσεις ως προς τη σύνθεση της προσφοράς, προτού, ενδεχομένως, την απορρίψει. Αντιθέτως, στην περίπτωση που μια προσφορά δεν φαίνεται υπερβολικά χαμηλή, το εν λόγω άρθρο δεν εφαρμόζεται [βλ., επ' αυτού, αναφορικά με

εννοιολογικά ταυτόσημες διατάξεις με αυτές του άρθρου 69 της Οδηγίας 2014/24 τις αποφάσεις της 4ης Ιουλίου 2017, *European Dynamics Luxembourg SA κατά Οργανισμού Σιδηροδρόμων της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, T 392/15, ECLI:EU:T:2017:462 σκ.85, της 6ης Ιουλίου 2005, *TQ3 Travel Solutions Belgium κατά Επιτροπής*, T 148/04, EU:T:2005:274, σκέψεις 49 και 50 της 11ης Μαΐου 2010, *PC Ware Information Technologies κατά Επιτροπής*, T 121/08, EU:T:2010:183, σκέψη 72 της 5ης Νοεμβρίου 2014, *Computer Resources International (Luxembourg) κατά Επιτροπής*, T 422/11, EU:T:2014:927, σκέψη 57, και της 15ης Σεπτεμβρίου 2016, *European Dynamics Luxembourg και Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά Επιτροπής*, T 698/14, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2016:476, σκέψη 59].

Τέτοιες αμφιβολίες μπορεί να υφίστανται, μεταξύ άλλων, εάν προκύπτει αβεβαιότητα ως προς, αφενός, το κατά πόσον ορισμένη προσφορά τηρεί τη νομοθεσία της χώρας εντός της οποίας πρέπει να παρασχεθούν οι υπηρεσίες, στον τομέα αμοιβών του προσωπικού, συνεισφοράς στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης και τηρήσεως των κανόνων ασφάλειας και υγιεινής στον χώρο εργασίας ή των πωλήσεων επί ζημία, και, αφετέρου, το κατά πόσον στην προσφερόμενη τιμή ενσωματώνονται όλες οι δαπάνες που προκύπτουν από τις τεχνικές πτυχές της προσφοράς (απόφαση της 8ης Οκτωβρίου 2015, *Secolux κατά Επιτροπής*, T 90/14, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2015:772, σκέψη 62). Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι η εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής εκτίμηση του κατά πόσον συντρέχει περίπτωση υπερβολικά χαμηλής προσφοράς διενεργείται σε δύο στάδια.

Ειδικότερα, σε ένα πρώτο στάδιο, η αναθέτουσα αρχή οφείλει να εκτιμήσει αν οι υποβληθείσες προσφορές «φαίνονται» ασυνήθιστα χαμηλές. Η χρήση του ρήματος «φαίνονται» σημαίνει ότι η αναθέτουσα αρχή προβαίνει σε μία εκ πρώτης όψεως εκτίμηση του κατά πόσον οι προσφορές είναι ασυνήθιστα χαμηλές. Ως εκ τούτου, δεν επιβάλλεται στην αναθέτουσα αρχή η υποχρέωση να προβεί αυτεπαγγέλτως σε διεξοδική ανάλυση της συνθέσεως κάθε προσφοράς προκειμένου να διαπιστώσει ότι αυτή δεν αποτελεί ασυνήθιστα

χαμηλή προσφορά. Δηλαδή η αναθέτουσα αρχή οφείλει μόνο να εκτιμήσει αν οι υποβληθείσες προσφορές περιέχουν ένδειξη ικανή να δημιουργήσει την υποψία ότι ενδέχεται να είναι ασυνήθιστα χαμηλές. Αυτό ισχύει ιδίως στην περίπτωση που η προσφερόμενη τιμή σε υποβληθείσα προσφορά είναι σημαντικά χαμηλότερη από εκείνη που προσφέρεται με τις λοιπές προσφορές ή από τη συνήθη αγοραία τιμή. Αν δεν υπάρχει τέτοια ένδειξη στις υποβληθείσες προσφορές και αυτές δεν φαίνονται συνεπώς ασυνήθιστα χαμηλές, η αναθέτουσα αρχή δύναται να συνεχίσει την αξιολόγησή τους και τη διαδικασία αναθέσεως της συμβάσεως.

Αντιθέτως, αν υφίστανται ενδείξεις ικανές να δημιουργήσουν την υποψία στην αναθέτουσα αρχή ότι ορισμένη προσφορά ενδέχεται να είναι ασυνήθιστα χαμηλή, τότε αυτή οφείλει να προβεί, σε δεύτερο στάδιο, στον έλεγχο της συνθέσεως της προσφοράς προκειμένου να βεβαιωθεί ότι η προσφορά δεν είναι ασυνήθιστα χαμηλή. Όταν προβαίνει στον έλεγχο αυτό, η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται να παρέχει στον οικείο προσφέροντα τη δυνατότητα να εκθέσει τους λόγους για τους οποίους ο ίδιος εκτιμά ότι η προσφορά του δεν είναι ασυνήθιστα χαμηλή. Η αναθέτουσα αρχή οφείλει στη συνέχεια να εκτιμήσει τις δοθείσες εξηγήσεις και να κρίνει αν η συγκεκριμένη προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή, οπότε υποχρεούται να την απορρίψει (βλ. σχετικά απόφαση της 4ης Ιουλίου 2017, *European Dynamics Luxembourg SA κατά Οργανισμού Σιδηροδρόμων της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, T 392/15, ECLI:EU:T:2017:462 σκ.86-89). Περαιτέρω, η υποβολή ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς -ως τέτοιας προφανώς νοουμένης και της οικονομικής προσφοράς που αν και φαίνεται ότι καλύπτει το κόστος παροχής των ζητούμενων υπηρεσιών δεν καταλείπει εύλογο εργολαβικό κέρδος, δηλαδή χρηματικό όφελος τέτοιας έκτασης που να δικαιολογεί τη συμμετοχή στη διαδικασία του διαγωνισμού- διακινδυνεύει και το δημόσιο συμφέρον, στο μέτρο που ο ανάδοχος ενδέχεται, κατά λογική ακολουθία, να επιχειρήσει κατά την εκτέλεση της σύμβασης να καλύψει τη ζημία που υφίσταται, εξαιτίας του αδικαιολόγητα χαμηλού τιμήματος, σε βάρος της ποιότητας ή και της ποσότητας των

παρεχόμενων υπηρεσιών [βλ. σχετικά S. Arrowsmith, *The Law of Public and Utilities Procurement* (2005) σελ. 532-534; P Trepte, *Regulating Procurement. Understanding the Ends and Means of Public Procurement Regulation* (Oxford, Oxford University Press, 2004) σελ.165-166 and 197; και P Trepte, *Public Procurement in the EU: A Practitioner's Guide*, 2η έκδοση(Oxford, Oxford University Press, 2007,σελ.474, και AR Engel, *Managing Risky Bids, Handbook of Procurement* (Cambridge, Cambridge University Press, 2006) σελ.322, 326 και μεταξύ άλλων Απόφαση ΑΕΠΠ 349/2018 Εισηγήτρια Χ. Ζαράρη).

32. Επειδή, η αιτιολογία είναι, γενικά, η αναφορά των κανόνων δικαίου που ρυθμίζουν την έκδοση της διοικητικής πράξης και της ερμηνείας τους, της διαπίστωσης ότι συντρέχουν οι πραγματικές και νομικές καταστάσεις ενόψει των οποίων επιβάλλεται ή επιτρέπεται η έκδοση της πράξης κατ' εφαρμογή των κανόνων αυτών, τη διαπίστωση της συνδρομής και την εκτίμηση των σχετικών πραγματικών περιστατικών, καθώς και των σκέψεων του διοικητικού οργάνου που οδήγησαν στην έκδοση ή την άρνηση της έκδοσης της διοικητικής πράξης (βλ. σχετικά <https://www.prevedourou.gr>). Σύμφωνα με το άρθρο 17 παρ. 2 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, το οποίο συμπυκνώνει στη διατύπωσή του την προϋπάρχουσα, μακρά νομολογιακή παράδοση σχετικά με το ζήτημα, η αιτιολογία πρέπει να είναι σαφής, ειδική και επαρκής και να προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου.

Η αιτιολογία είναι σαφής όταν καταγράφονται με διαυγή τρόπο οι σκέψεις του διοικητικού οργάνου, με τη χρήση των κατάλληλων διατυπώσεων επί τη βάση των κανόνων της νεοελληνικής γλώσσας σε επίπεδο γραμματικής και συντακτικού (λεκτική λειτουργία). Στη διοικητική πράξη πρέπει να γίνεται μνεία συγκεκριμένων στοιχείων που στηρίζουν το συμπέρασμά της (ορισμένος χαρακτήρα της αιτιολογίας, ΣΤΕ 3692/2001, 4223/2000). Δεν πρέπει να περιορίζεται στην επανάληψη στερεότυπων εκφράσεων που προέρχονται από τον νόμο που διέπει την υπόθεση (ΣΤΕ 2584/2001) ούτε να στηρίζεται σε αντιφατικά στοιχεία (ΣΤΕ 941/1989, Ολ 3158/1976).

Η αιτιολογία είναι ειδική όταν δεν είναι γενική και αόριστη, όταν, δηλαδή, όλα τα στοιχεία της αναφέρονται στη συγκεκριμένη περίπτωση που ρυθμίζεται με την πράξη. Πρόσθετα ποιοτικά χαρακτηριστικά της ειδικότητας σε σχέση με τη σαφήνεια εντοπίζονται όταν ανακύπτει η ανάγκη να διατυπώσει το διοικητικό όργανο πρόσθετες σκέψεις. Επομένως, στοιχεία της αιτιολογίας αποτελούν το νόμιμο έρεισμα της πράξης, δηλαδή, η αναφορά των απρόσωπων κανόνων δικαίου που προβλέπουν την έκδοσή της, η τυχόν ερμηνεία τους, οι νόμιμες προϋποθέσεις που έχουν διαπιστωθεί, η ουσιαστική εκτίμηση των πραγματικών καταστάσεων, ο τυχόν απαιτούμενος νομικός χαρακτηρισμός τους καθώς και τα κριτήρια και οι σκέψεις του διοικητικού οργάνου σχετικά με την άσκηση της διακριτικής ευχέρειας. Μόνο στην περίπτωση διαπίστωσης έλλειψης των ως άνω στοιχείων, η προσβαλλόμενη απόφαση θα ήταν αναιτιολόγητη ή δεν θα είχε νόμιμη αιτιολογία (βλ. Ε. ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟ, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, Τόμ. 2, 13η έκδ., ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ, αριθμ. 516-518). Πράξη, δε, που δεν έχει εξετάσει ουσιώδη ισχυρισμό που υποβλήθηκε είναι ανεπαρκώς αιτιολογημένη (ΣτΕ 2418/1976, 1061/1981).

33. Επειδή, κατά πάγια νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, οι πράξεις διακριτικής ευχέρειας υπάγονται στην κατηγορία των φύσει αιτιολογητέων πράξεων, δηλαδή εκείνων των οποίων ο έλεγχος είναι αδύνατος ή ατελής χωρίς την αναφορά των λόγων που τις στήριξαν (βλ. συναφώς Π. Δαγτόγλου, Γενικό Διοικητικό Δίκαιο, ό.π., αρ. περ. 642' Β. Καψάλη, «Η αιτιολογία ως ουσιώδης τύπος των ατομικών διοικητικών πράξεων: μια υποβαθμισμένη διαδικαστική εγγύηση», ΕφημΔΔ 4/2010, σελ. 568 (σελ. 571 επ.), ομοίως Μ. Στασινόπουλο, Δίκαιον των Διοικητικών Πράξεων, Αθήνα, 1982, σ. 341, ο οποίος εύστοχα αναφέρει ότι «ο επί της αιτιολογίας έλεγχος συνιστά γνήσιο έλεγχο της διακριτικής εξουσίας» και διευκρινίζει πως «η διείσδυση του ελέγχου εντός της ουσιαστικής ορθότητας της αιτιολογίας και, επομένως, του πορίσματος που προέκυψε από την άσκηση της διακριτικής εξουσίας, δεν σημαίνει έλεγχο της σκοπιμότητας αυτού, αλλά αναζήτηση της ενδεχόμενης ασυμφωνίας αυτού προς τα άκρα όρια της διακριτικής εξουσίας» σελ. 381 ο.π).

34. Επειδή, εάν κάποιος διαγωνιζόμενος προβάλει ειδικούς και συγκεκριμένους ισχυρισμούς περί υποβολής υπερβολικά χαμηλής προσφοράς εκ μέρους άλλου διαγωνιζομένου, γεννάται υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να απαντήσει επί των προβληθέντων ουσιωδών αυτών ισχυρισμών διαλαμβάνοντας ειδικά αιτιολογημένη κρίση σχετικά με το εάν η επίμαχη οικονομική προσφορά είναι ή όχι ασυνήθιστα χαμηλή (βλ. ΣτΕ 4249/2010, 3546/2009, ΕπΑνΣτΕ 295/2011, 1260, 41/2010, 815, 747, 127/2009, 1079, 1069/2009, 866, 187, 45/2008, ΔΕφΑθ (ακυρωτικό) 1528/2014, και Ε.Σ. VI Τμ. 70/2012, 3202, 2235, 2234, 2232, 2090, 584/2011, 3678, 3355, 3134/2009 και μεταξύ άλλων Απόφαση ΑΕΠΠ 726/2018 σκ.47 Εισηγήτρια Χ. Ζαράρη).

35. Επειδή, λόγω της φύσης της προσφυγής, που εντάσσεται στο πλέγμα των ενδικοφανών προσφυγών, καθίσταται δυνατή και η κατ' ουσίαν επανεξέταση της υπόθεσης, δηλαδή η νέα έρευνα και η διαφορετική εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών (ΣτΕ 2971/1989), αν και η ΑΕΠΠ διαθέτει μόνο ακυρωτική εξουσία σε αντίθεση με τον κανόνα των προδικαστικών προσφυγών όπου το αρμόδιο όργανο προς το οποίο ασκείται μπορεί να ακυρώσει εν όλω ή εν μέρει την πράξη ή να την τροποποιήσει για λόγους ουσίας (βλ. Επαμεινώνδας Π. Σπηλιωτόπουλος, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, Νομική Βιβλιοθήκη, Τόμος 1, 15η Έκδοση, 2017, σελ 229) .

36. Επειδή, ειδικότερα, ως έχει κριθεί, σε περίπτωση αποδοχής της προδικαστικής προσφυγής, η ΑΕΠΠ ακυρώνει την προσβαλλόμενη πράξη της αναθέτουσας αρχής ή την επίδικη παράλειψή της και αναπέμπει την υπόθεση στην αναθέτουσα αρχή, προκειμένου η τελευταία να προβεί στην οφειλόμενη ενέργεια, συμμορφούμενη προς την απόφαση της ΑΕΠΠ, η οποία δεν έχει εξουσία ούτε να τροποποιήσει την προσβαλλόμενη πράξη ούτε να προβεί η ίδια στην οφειλόμενη ενέργεια, καθ' υποκατάσταση της αναθέτουσας αρχής (βλ. ΕΑ ΣτΕ 54/2018, σκέψη 8 και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

37. Επειδή, δεν επιβάλλεται στην αναθέτουσα αρχή η υποχρέωση να προβεί αυτεπαγγέλτως σε διεξοδική ανάλυση της συνθέσεως κάθε προσφοράς

προκειμένου να διαπιστώσει ότι αυτή δεν αποτελεί ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά. Ωστόσο, εάν κάποιος διαγωνιζόμενος προβάλλει ειδικούς και συγκεκριμένους ισχυρισμούς περί των ανωτέρω, εκ μέρους άλλου διαγωνιζομένου, γεννάται υποχρέωση της Διοίκησης να απαντήσει επί των προβληθέντων ουσιωδών αυτών ισχυρισμών διαλαμβάνοντας ειδικά αιτιολογημένη κρίση. [βλ. κατ' αναλογία σκ.8 1737/2014 ΔΕΦ ΑΘ (ΑΚΥΡ) αλλά και ο.π ad hoc Απόφαση ΑΕΠΠ 349 και 726/2018)].

38. Επειδή, σύμφωνα με το άρθ. 365 παρ. 1 ως ισχύει, η αναθέτουσα αρχή οφείλει να διαβιβάσει στην ΑΕΠΠ τις απόψεις της επί της υπό εξέταση προδικαστικής προσφυγής, παραθέτοντας αρχική ή συμπληρωματική αιτιολογία. Εν προκειμένω, ειδική και εμπειριστατωμένη- αιτιολογία της προσβαλλόμενης με την προδικαστική προσφυγή πράξης, σύμφωνα με τα αναγραφόμενα στην προηγούμενη σκέψη.

39. Επειδή, ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι η εταιρεία ..... έχει υπολογίσει ασυνήθιστα χαμηλό διοικητικό ενώ τόσο στην προσβαλλόμενη όσο και στο σχετικό πρακτικό της Επιτροπής διενέργειας του διαγωνισμού που εγκρίθηκε μ' αυτήν, δεν περιέχεται καμία ειδικότερη κρίση ως προς το εάν η οικονομική προσφορά της εταιρίας « .....», επαρκεί για την κάλυψη του διοικητικού κόστους, με συνέπεια να καθίσταται και για το λόγο αυτό πλημμελής, η αιτιολογία βάσει της οποίας κρίθηκε αποδεκτή η προσφορά του πιο πάνω οικονομικού φορέα.

Η αναθέτουσα αρχή επ αυτού ουδέν αναφέρει.

40. Επειδή, σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου ο προσωρινός ανάδοχος στην οικονομική προσφορά του, προσέφερε συνολικό μηνιαίο διοικητικό κόστος 6€ και τριμήνου 18€. Παράλληλα, σύμφωνα με τους ρητούς όρους της διακήρυξης απαιτείται μεταξύ άλλων, τόσο η έκδοση εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης, αλλά και ασφαλιστικές καλύψεις, καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης οι οποίες, τελευταίες, σε καμία περίπτωση δεν θα είναι χαμηλότερες του 1.000.000,00 € ανά γεγονός και 2.000.000,00 €

αθροιστικά ετησίως (βλ. άρθρο 8 της διακήρυξης). Συγκεκριμένα, μόνο το κόστος της υποχρεωτικά από τη διακήρυξη έκδοσης εγγυητικής επιστολής συμμετοχής, κατά τους βάσιμους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος, που επιβαρύνει την εκτέλεση της σύμβασης (βλ. ΔΕφΘεσ 197/2016, ΔΕφΘεσ (αναστ) 42/2015, πρβλ. ΣτΕ 3439/2014), και σύμφωνα με τα επίσημα τιμολόγια προμηθειών που είναι αναρτημένα στους διαδικτυακούς τόπους των συστημικών τραπεζών, δεν μπορεί να είναι κατώτερο από 40€, και του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων κατώτερο από 30€, χωρίς να υπολογισθεί το κόστος διατήρησης της επί τριμήνου. Επομένως, σύμφωνα με τα αναλυτικά αναγραφόμενα στις σκ. 34-38 της παρούσας, όπου η Αναθέτουσα Αρχή οφείλει να κρίνει ειδικά περί του ευλόγου ή μη του περιλαμβανομένου στην οικονομική προσφορά του προσωρινού αναδόχου διοικητικού κόστους, παραθέτοντας ειδική προς τούτο αιτιολογία, προκύπτει εναργώς ότι, η αναθέτουσα αρχή δεν αιτιολόγησε νομίμως την προσβαλλόμενη, παραθέτοντας, συμπληρωματική εν προκειμένω αιτιολογία, παρά τους ουσιώδεις ισχυρισμούς του προσφεύγοντος. Ουδόλως, δε αρκεί να παρατίθεται γενική και αόριστη αιτιολογία, αλλά σαφής, ειδική και πλήρης με την οποία θα απαντούσε στους οικείους ισχυρισμούς κατόπιν ουσιαστικής εκτίμησής τους, προκειμένου να καταστεί δυνατός ο έλεγχος της άσκησης των άκρων ορίων της διακριτικής της ευχέρειας. Συνεπώς, η προσβαλλόμενη απόφαση αναφορικά με την προσφορά του προσωρινού αναδόχου, πρέπει να ακυρωθεί προεχόντως λόγω πλημμελούς αιτιολογίας. Σημειώνεται εν προκειμένω, ότι η ΑΕΠΠ, στα πλαίσια του ουσιαστικού της ελέγχου, δεν δύναται να ελέγξει τα άκρα όρια της διακριτικής ευχέρειας αναθέτουσας αρχής, δοθέντος ότι κατά τα ως άνω, δεν υφίσταται νόμιμη αιτιολογία της προσβαλλόμενης απόφασης ως διαμορφώθηκε με τις υποβληθείσες απόψεις της επί της υπό εξέταση προδικαστικής προσφυγής, σχετικά με την κρίση της για τους λόγους που η προσφορά του προσωρινού αναδόχου παρέχει εύλογο διοικητικό κόστος, ούτε όμως μπορεί να καλέσει αυτόν σε διευκρινήσεις και να κρίνει υποκαθιστώντας την αναθέτουσα αρχή (βλ. μεταξύ πολλών ad hoc Απόφαση ΑΕΠΠ 726/2018 και 417/2020 σκ.46 Εισηγήτρια Χ.Ζαράρη).

41. Επειδή, ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι η προσφορά του προσωρινού αναδόχου υπολείπεται του ελάχιστου νόμιμου εργοδοτικού κόστους που απαιτείται για την εκτέλεση της σύμβασης, παραθέτοντας αναλυτικούς μαθηματικούς υπολογισμούς βάσει των οποίων για την εκτέλεση της συγκεκριμένης σύμβασης το απαιτούμενο ελάχιστο νόμιμο εργοδοτικό κόστος για το τρίμηνο χρονικό διάστημα από 27-2-2020 έως 26-5-2020 ανέρχεται συνολικά σε 170.118,27 ευρώ ή, άλλως στο ποσό των 56.706,09 ευρώ μηνιαίως, ενώ η εταιρία « .....», όπως προκύπτει από την υποβληθείσα οικονομική της προσφορά, έχει υπολογίσει συνολικό ποσό 54.527,49 ευρώ μηνιαίως και 163.582,47 ευρώ για 3μήνες.

Η αναθέτουσα αρχή επ'αυτού ουδέν αναφέρει, παρά μόνο ότι η Επιτροπή προχώρησε στην οικονομική αξιολόγηση των προσφορών σε συνέχεια της με αρ. 229/2020 απόφασης ΑΕΠΠ, βάσει της οποίας απορρίφθηκε προγενέστερη προσφυγή του προσφεύγοντος για τους ίδιους λόγους και δει για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης από το νοσοκομείο προϋπολογισθείσας αξίας της σύμβασης.

Περαιτέρω, ο προσφεύγων με το Υπόμνημα του ισχυρίζεται ότι δεν υπάρχει καμία ταυτότητα ισχυρισμών μεταξύ όσων είχε προβάλει με την προηγηθείσα προσφυγή του (ΓΑΚ ΑΕΠΠ 33/2020 επί της οποίας εκδόθηκε η με αρ. 229/2020 Απόφαση ΑΕΠΠ), σε σχέση μ' αυτά που διαλαμβάνονται με την υπό εξέταση προσφυγή, υπό το δεδομένο μάλιστα ότι με τη μεν πρώτη είχε πλήξει συγκεκριμένους όρους του κανονιστικού κειμένου της διαδικασίας ανάθεσης, ενώ με την ήδη εκκρεμή ενώπιον της Α.Ε.Π.Π. αμφισβητεί τη νομιμότητα της αποδοχής της οικονομικής προσφοράς του προσωρινού αναδόχου.

42. Επειδή, όπως προεκτέθηκε στη σκ. 10 της παρούσας, με την με αρ. 229/2020 Απόφαση ΑΕΠΠ κρίθηκε ότι *«Εν προκειμένω, στους οικείους πίνακες υπολογισμού της αναθέτουσας αρχής, αντιστοιχίζονται μία προς μία οι βάρδιες ανά εργαζομένους ίδιων ωρών απασχόλησης ανά βάρδια και*

πολλαπλασιάζονται με το νόμιμο κατώτατο ωρομίσθιο για τις καθημερινές, προσαυξημένο στις περιπτώσεις νυχτερινών, Κυριακών και αργιών, περαιτέρω στις εργοδοτικές εισφορές έχουν υπολογισθεί και τα βαρέα και ανθυγιεινά στα οποία υπάγονται οι απασχολούμενοι στην καθαριότητα νοσοκομείων, τα επιδόματα δώρων Χριστουγέννων, Πάσχα, αδείας, τα κόστη αντικατάστασης, ήτοι οι υπολογισμοί εδράζονται στις παραμέτρους που συνθέτουν το εργατικό κόστος και τις εργοδοτικές εισφορές (βλ. σκέψη 32 της ως άνω απόφασης ΑΕΠΠ). «η μέθοδος υπολογισμού του εργατικού κόστους απασχολούμενων στην καθαριότητα δια της αναγωγής των συνολικών απαιτούμενων ωρών καθαρισμού σε εργαζομένους «πλήρους απασχόλησης επί 8ωρου βάσεως», ουδόλως τεκμηριώνεται από τον προσφεύγοντα, ούτε όμως ισχυρίζεται ως προς τη βάση των υπολογισμών του, ότι είναι η μόνη νόμιμη μέθοδος, παρά μόνο το εκλαμβάνει ως δεδομένο, ούτε προκύπτει σχετική ρητή υποχρέωση από τη διακήρυξη. Άλλωστε, ενώ σε σχετικό πίνακα που περιλαμβάνει στην προσφυγή του και παρατίθεται αυτούσιος στην παρούσα, παραπέμπει στο νομικό πλαίσιο που διέπει τους οικείους υπολογισμούς του, στο πεδίο που αφορά την ως άνω αναγωγή, ουδέν αναφέρει, σχετικό ή μη, προς τεκμηρίωση των ισχυρισμών του. Επομένως, οι ισχυρισμοί του προσφεύγοντος περί του ότι ο προϋπολογισμός της επίμαχης πρόσκλησης δεν καλύπτει ούτε τα κατώτατα νόμιμα εργατικά κόστη, κρίνονται απορριπτέοι ως αναπόδεικτοι».

43. Επειδή, ο προσωρινός ανάδοχος, του οποίου η προσφορά κρίθηκε αποδεκτή, υπολόγισε το εργατικό κόστος της προσφοράς του δια της αναγωγής των συνολικών απαιτούμενων ωρών καθαρισμού σε εργαζομένους πλήρους απασχόλησης επί 8ωρου βάσεως, ήτοι σε 42,85 άτομα, συνολικά, δηλαδή όπως ακριβώς ο προσφεύγων, ισχυριζόμενος ότι το εκ μέρους του προσωρινού αναδόχου προσφερόμενο εργατικό κόστος δεν επαρκεί. Η αναθέτουσα αρχή υπολόγισε το εργατικό κόστος αντιστοιχίζοντας μία προς μία τις βάρδιες ανά εργαζομένους ίδιων ωρών απασχόλησης ανά βάρδια και στη συνέχεια πολλαπλασίασε με το νόμιμο κατώτατο ωρομίσθιο βάσει των παραμέτρων που

συνθέτουν το εργατικό κόστος και τις εργοδοτικές εισφορές της επίμαχης διαδικασίας.

44. Επειδή, ως ήδη προεκτέθηκε, με την με αρ. 229/2020 Απόφαση ΑΕΠΠ, κρίθηκε ότι ο προσφεύγων δεν απέδειξε με την προσφυγή του (ενν. ΓΑΚ ΑΕΠΠ 33/2020), στρεφόμενος κατά των όρων της οικείας πρόσκλησης, ότι η αναγωγή των συνολικών απαιτούμενων ωρών καθαρισμού σε εργαζομένους πλήρους απασχόλησης επί 8ωρου βάσεως- ήτοι ο εκ μέρους του προτεινόμενος τρόπος υπολογισμού του εργατικού κόστους- αποτελεί τον μόνο νόμιμο τρόπο (βλ. ο.π. σκ. 10 της παρούσας). Ωστόσο, η ως άνω κρίση της ΑΕΠΠ, αφορά σε έτερο νομικό και ουσιαστικό ζήτημα, ως βασίμως ισχυρίζεται ο προσφεύγων με το υπόμνημα του και τούτο διότι με την παρούσα δεν κρίνεται εάν είναι νόμιμη ως αποκλειστική μέθοδος υπολογισμού του εργατικού κόστους, η αναγωγή των εργαζομένων σε εργαζομένους πλήρους απασχόλησης, αλλά εάν κατόπιν της ως άνω αναγωγής σε εργαζομένους πλήρους απασχόλησης, ο προσωρινός ανάδοχος συμπεριέλαβε τα νόμιμα κόστη στο σύνολο τους. Επομένως, απορρίπτονται ως αβάσιμοι οι ισχυρισμοί της αναθέτουσας αρχής ότι προχώρησε στην οικονομική αξιολόγηση των προσφορών σε συνέχεια της με αρ. 229/2020 απόφασης ΑΕΠΠ, βάσει της οποίας απορρίφθηκε προγενέστερη προσφυγή του προσφεύγοντος για τους ίδιους λόγους και δει για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης από το νοσοκομείο προϋπολογισθείσας αξίας της σύμβασης. Εν προκειμένω, η ως άνω κρίση της ΑΕΠΠ με την με αρ. 229/2020 Απόφαση της, δεν δύναται να εξικνεΐται, έως την αποδοχή από την αναθέτουσα αρχή, οιασδήποτε οικονομικής προσφοράς συμμετέχοντος που υπερβαίνει το εκ μέρους της υπολογισθέν ως κατώτατο εργατικό κόστος, καθόσον, λαμβανομένης υπόψη της αρχής της τυπικότητας που διέπει τη διενέργεια των δημόσιων διαγωνισμών, σκοπούσης στην εξασφάλιση της διαφάνειας και της ισότητας των διαγωνιζομένων, ουδόλως είναι δυνατή η από μέρους της Διοικήσεως, για οποιονδήποτε λόγο, μεταβολή των οικείων στοιχείων, και επιβολής του εκ μέρους της τρόπου υπολογισμού, σε αυτό το στάδιο της διαδικασίας, διότι η μεταβολή αυτή θα συνιστούσε αλλοίωση της

προσφοράς ως προς ουσιώδες στοιχείο της (βλ. Ε.Α 82/2006, 351/2005, πρβ. Ε.Α. 182/2005, 151/2004 κ.ά.), όπως βασίμως ισχυρίζεται ο προσφεύγων. Συνεπώς, η προσβαλλόμενη πάσχει ακυρότητας, προεχόντως λόγω πλημμελούς αιτιολογίας.

45.Επειδή, ο προσφεύγων ισχυρίζεται επίσης, ότι ο προσωρινός ανάδοχος προέβη σε εσφαλμένο υπολογισμό των νόμιμων κρατήσεων, των οποίων το σύνολο ανέρχεται σε 2,1515864% ενώ ο τελευταίος υπολόγισε εν προκειμένω συνολικό ύψος κρατήσεων ανερχόμενο σε ποσοστό 2,1036%.

Η αναθέτουσα αρχή ουδέν αναφέρει επί τούτου.

46. Επειδή, καταρχήν, όπως βασίμως ισχυρίζεται ο προσφεύγων ο προβαλλόμενος με την παρούσα ισχυρισμός του δεν κρίθηκε με την με αρ. 229/2020 Απόφαση ΑΕΠΠ και τούτο διότι στην εν λόγω απόφαση που εκδόθηκε κατόπιν της με αρ. ΓΑΚ ΑΕΠΠ 33/2020 προδικαστικής προσφυγής του ίδιου προσφεύγοντος, στρεφόμενης κατά των όρων της πρόσκλησης της ίδιας διαδικασίας, επί των όρων της οποίας αξιολογούνται οι προσφορές των συμμετεχόντων, ο προσφεύγων ισχυριζόταν ότι βάσει των όρων αυτής, δεν περιλαμβάνεται το σύνολο των νομίμων κρατήσεων αλλά μέρος αυτών, ανερχόμενο συγκεκριμένα σε 1,998%. Η δε ΑΕΠΠ έκρινε ότι οι ισχυρισμοί του ήταν αβάσιμοι ως προς τη μη συμπερίληψη τους και αναπόδεικτοι ως προς το ύψος των κρατήσεων (βλ. σκ. 35 της εν λόγω Απόφασης).

47. Επειδή, σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου ο προσωρινός ανάδοχος προσέφερε συνολικό μηνιαίο κόστος για : πάσης φύσεως νόμιμες αποδοχές εργαζομένων: 42.948,56€, ασφαλιστικές εισφορές με βάσει τα προϋπολογισθέντα ποσά: 11.578,93€, διοικητικό κόστος: 6€, εργολαβικό κέρδος: 5.90€, νόμιμες υπέρ τρίτων και δημοσίου κρατήσεις: 1.171,94€, και συνολικά 55.711,33€.

48. Επειδή, σύμφωνα και με το με αρ. ....../28.01.2013, έγγραφο της ..... με θέμα «Επικαιροποίηση της Κωδικοποίησης των κρατήσεων που

πρέπει να παρακρατούν οι Φορείς του άρθρου 9 του Ν.3580/2007, στις προμήθειες υλικών, υπηρεσιών και φαρμάκων των Προγραμμάτων Προμηθειών και Υπηρεσιών Υγείας (Π.Π.Υ.Υ.)», προκύπτει ότι οι νόμιμες κρατήσεις, πλην τέλους χαρτοσήμου και την επ' αυτού εισφορά υπέρ ΟΓΑ, υπολογίζονται επί της καθαρής αξίας του τιμολογίου. Ωστόσο, ο προσφεύγων υπολόγισε το οικείο ποσοστό επί του συνόλου της προσφοράς, συμπεριλαμβάνοντας και το αναλογούν ποσό νομίμων κρατήσεων (ΜΗΝΙΑΙΟ ΣΥΝΟΛΟ ΓΕΝΚΑ 55.711,33€) και όχι επί του καθαρού ποσού ύψους 54.539,06€, όπου ο προσωρινός ανάδοχος υπολόγισε πράγματι επί του τελευταίου, ως όφειλε, εισφορές ύψους 2,15%. Συνεπώς, ο οικείος ισχυρισμός απορρίπτεται ως αβάσιμος.

49. Επειδή σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 367 του ν. 4412/2016, όπως ισχύει, η ΑΕΠΠ αποφαινεται αιτιολογημένα επί των προβαλλόμενων πραγματικών και νομικών ισχυρισμών και δεν μπορεί να ελέγξει παρεπιπτόντως ζητήματα που αφορούν τη διενέργεια της διαδικασίας.

50. Επειδή γίνεται δεκτή η εισήγηση.

51. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω, η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή πρέπει να γίνει δεκτή και να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη.

52. Επειδή, σε συνέχεια των ανωτέρω πρέπει να επιστραφεί το παράβολο που κατέθεσε ο προσφεύγων.

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την προσφυγή.

Ακυρώνει την προσβαλλόμενη πράξη κατά το σκεπτικό.

Διατάσσει την επιστροφή του παραβόλου.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στις 30 Απριλίου 2020 και εκδόθηκε στις 13 Μαΐου 2020 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Μιχάλης Π. Σειραδάκης

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

**Ελένη Χούλη
α/α Ασπασία Χατζηπασχάλη**